

SLOVENSKI

Vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

ZA GOSPODARSKO SODELAVANJE MED SLOVENIJO IN KOROŠKO
KOROŠKI VELESEJEM NAJ SLUŽI POGLOBITVI MEDSEBOJNE GOSPODARSKE IZMENJAVE
NAŠA KMETIJSKA ŠOLA RASTE

LETNIK VIII.

CELOVEC, PETEK, 14. AVGUST 1953

ŠTEV. 39 (590)

Ministrski predsednik LR Slovenije na Koroškem

Kakor znano, sta letošnji koroški velesejem obiskala tudi predsednik Izvršnega sveta LR republike Slovenije, tov. Miha Marinko, ter podpredsednik tov. dr. Marijan Breclj. Je to prvi

Prvi dan popoldne sta predsednik tov. Marinko in podpredsednik tov. dr. Breclj s svojimi ženama v spremstvu legacijskega svetnika Mitja Vošnjaka obiskala otroško kolonijo v socialističnem domu „Sonnenland“ v Sekiri, nato pa sta si ogledala s prekrasne razgledne točke na zadruženem posestvu v Sekiri lepoto Vrbskega jezera. Tu so visoke goste pozdravili tudi predstavniki koroških Slovencev in jih nato spremljali na njihovi vožnji preko Škofič in razgledne ceste čez Bilčovs v Celovec.

V soboto zvečer se je na sprejemu, ki ga je ob tej priložnosti priredil šef Urada za zvezo FLRJ, legacijski svetnik Mitja Vošnjak, sestalo izredno veliko število političnih in kulturnih predstavnikov koroške dežele. Poleg visokih gostov in deželnega glavarja Wedeniga so bili med drugimi navzoči še razni visoki gospodarski funkcionarji iz Ljubljane, posamezni člani koroške deželne vlade, narodna poslanka predsednik delavske zbornice Truppe in podžupan mesta Beljaka Populorum, številni deželni poslanci, razni kulturni predstavniki in veliko število koroških Slovencev iz Celovca in dežele. Na sprejemu, ki je potekal na prostem ob bajno razsvetljeni jezerski obali v izredno prisrčnem razpoloženju, so zbrane posebno navdušili s svojim čudovitim petjem člani Ljubljanske opere gospa Vilma Bukovčeva, Drago Čuden in Franc Korošec.

Med nadaljnjim svojim bivanjem na Koroškem sta si visoka gosta v spremstvu legacijskega svetnika Mitje Vošnjaka v nedeljo predpoldan ogledala koroški velesejem, po katerem jih

je vodil direktor velesejma g. Gutschmar, v ponedeljek pa je bil ogled raznih kulturnih in gospodarskih ustanov v Celovcu, v Beljaku in na Bistrici v Dravski dolini.

Gosta sta na svojem trodnevem obisku na Koroškem imela priložnost, da sta se seznanila z gospodarskim prizadevanjem in obnovo Koroške po vojni. O priložnosti poslovnega sprejema, ki ga je priredil v Schlosshotelu v Vrbi g. deželni glavar, je v svoji zdravici predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije tov. Marinko izjavil, da ga močno preseneča visoki nivo in trdnost drugega koroškega velesejma, ki je videl izraz pridnosti in odločnega gospodarskega prizadevanja Koroške za obnovo dežele. V nadaljevanju je izrazil tudi želje, da bi nadaljnje sodelovanje premostilo tudi še obstoječe težkoče v korist trajnega miru in poudaril upanje, da bodo nadaljnji medsebojni obiski odstranili še zadnje nesporazume med Koroško in LR Slovenijo. Deželni glavar Wedenig se je v svojem odgovoru pridružil tem željam predsednika LR Slovenije in se mu zahvalil za nezadržano priznanje stvaritev koroške dežele.

Štajerski deželni glavar za dobre odnose z Jugoslavijo

V svojem govoru, ki ga je imel štajerski deželni glavar Krainer (predstavnik OeVP) na otvoritvi južnoštajerske razstave v Lipnici, se je dotaknil tudi odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo ter v zvezi s tem med drugim dejal, da je Gleichenberški sporazum dobro vplival na razmere v obmejnem teritoriju. Nesmiselno je popustiti tu pa tam še obstoječi zagrenjenosti napram južnemu sosedu, ker se s tem ne da doseči nič pozitivnega. Gre predvsem za nadaljnjo poglobitev gospodarskih odnosov. S tem ne bi bilo ugodeno le obema državam, ampak bi bil to doprinos h gospodarski konsolidaciji na vsem srednjeevropskem področju.



Predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Miha Marinko



V grbni dvorani deželnega dvorca pozdravlja deželni glavar Wedenig predsednika Miho Marinka

Slovenski znanstveniški obisk na Koroškem

Kulturno sodelovanje med Koroško in Slovenijo polagoma zajema najrazličnejše panoge medsebojnega sodelovanja in izmenjave. Tako je v tem okviru nedavno povabil kulturni referat koroške deželne vlade vodilne znanstvenike — starinoslovce iz Slovenije, da obiščejo in spoznajo številna zgodovinska mesta Koroške. Povabilu so se odzvali in minuli ponedeljek prispele v Celovec med drugimi znani slovenski arheologi direktor Narodnega muzeja v Ljubljani dr. Jože Kastelic, ljubljanski univerzitetni profesor dr. Josip Klemenc in nadzornik muzeja v Celju Alojz Bolta.

Goste arheologe sta v dvorani deželnega muzeja pozdravila vodja kulturnega referata deželne vlade, dvorni svetnik dr. Rudan in direktor celovškega muzeja dr. Moro. Nato so gostom razkazali novo urejeni celovski „muzej v parku“. V naslednjih dneh pa so slovenski arheologi obiskali znamenite izkopavine na Magdalenski gori ter druga starozgodovinska pomembna mesta na zgornjem in spodnjem Koroškem. Danes bodo obiskali še Gosposvetsko polje in njegovo okolico ter popoldne odpotovali nazaj v Slovenijo.

Konec ruske cenzure v Avstriji

V skladu s splošno linijo sovjetske politike do Avstrije, ki se je nekako uveljavila v zadnjem času in prišla do izraza v znanih sovjetskih notah avstrijski vladi ter zapadnim velesilam glede državne pogodbe, zlasti pa v sklepu, da bo Sovjetska zveza odslej sama skrbela za vzdrževanje svojih zasedbenih čet v Avstriji in ne zahtevala več plačila zasedbenih stroškov, je te dni sovjetski visoki komisar obvestil zveznega kanclerja, da sovjetske zasedbene oblasti od dne 12. avgusta dalje ukinejo cenzuro, ki je doslej veljala za sovjetsko zasedbeno cono.

Atomsko ravnotežje med Zapadom in Vzhodom?

Malenkov sporočil v svojem govoru pred Vrhovnim sovjetom, da ima sedaj tudi Sovjetska zveza vodikovo atomsko bomo — V zapadnem svetu nočejo verjeti — Druge posebnosti Malenkovega govora in zasedanja Vrhovnega sovjeta.

Pred zaključkom zasedanja Vrhovnega sovjeta v Moskvi, ki se je začelo 5. avgusta, je v soboto minulega tedna imel predsednik sovjetske vlade Malenkov daljši govor, med katerim je tudi sporočil, da Združene države Amerike niso več v posesti monopola za vodikovo atomsko bomo, ker je tudi sovjetskim znanstvenikom uspelo, da so izdelali to vrsto orožja. Ta vest je — lahko rečemo skoraj da dobesedno — udarila kot bomba v svetovno javnost, kajti če drži, je s tem brez dvoma vzpostavljeno „atomsko ravnotežje med Zapadom in Vzhodom.“

Ze nekaj ur po tem, ko je javnost zvedela o Malenkovem sporočilu, je kar deževalo najraznovrstnejših izjav zlasti v Ameriki. Tiskovni tajnik ameriškega predsednika je bil prvi, ki je izjavil, da Amerika nikdar ni trdila, da je v posesti vodikove atomske bombe, ampak je svojčas bilo govora le o poskusih na področju raziskovanja proizvodnje takega orožja in so le iz tega sklepali, da more in mora biti Amerika že v posesti vodikove atomske bombe, ki je mnogo bolj učinkovita kot „navadna“ atomska bomba.

Posebno izjavo v zvezi s sporočilom Malenkova je izdala tudi ameriška komisija za atomsko energijo, ki pravi, da njeni člani nikdar niso smatrali, da Rusi ne bi bili v stanu proizvesti takega orožja. V tej izjavi je tudi rečeno, da je Amerika zgolj zaradi tega pred tremi leti sklenila pospešiti razvoj proizvodnje te vrste nedvomno napadalnega orožja.

Na drugi strani pa domnevajo, da so sovjetski znanstveniki morda sicer našli formulo za proizvodnjo atomske bombe, da jim pa verjetno doslej še ni uspelo bomo tudi dejansko skon-

struirati. Vsekakor še ni znano, da bi se bil izvedel že kak poizkus s tem orožjem, kajti eksploziv vodikove atomske bombe bi morale registrirati postaje za registriranje zemeljskih poskeptični so v Londonu, kjer smatrajo, da je tresov, kar se pa doslej še ni zgodilo. Posebno hotel Malenkov s svojo izjavo le izvajati določeni pritisk na zapadne sile, tako kot je trdil, da je Amerika s svojo vodikovo bomo doslej izvajala „vojnouhujskaški pritisk na napredni svet“. Take dvome o obstoju vodikove bombe v Sovjetski zvezi je še podkrepil neki te dni pobegli višji sovjetski oficir, ki je baje prav tako izjavil, da ni verjetno, da bi bila doslej že napravljena kaka vodikova bomba v Sovjetski zvezi, čeprav ni dvoma o tem, da je Rusom gotovo uspelo v raziskovanju v tej smeri doseči določene teoretične rezultate.

V ostalem pa je Malenkov govoril tudi o mnogih drugih stvareh, ki morda bolj kot njegova izjava o vodikovi bombi osvetljujejo položaj v Sovjetski zvezi. Napovedal je novi program sovjetske vlade za proizvodnjo dobrin za široko potrošnjo ter s tem hote ali nehote ovrgel vse dosedanje trditve najvišjih sovjetskih voditeljev o „sijajnem življenjskem standardu“ sovjetskega delovnega človeka. Ponovil je frazo o možnem sožitju kapitalističnega in komunističnega sistema v svetu in zagotavljal, da Sovjetska zveza nima „nobenega pohlepa po tujih ozemljih“, marveč da je in vedno bo njena zunanja politika težila k miru in sodelovanju med narodi.

Tudi za sprejem Kitajske v OZN se je močno (Nadaljevanje na 2. strani)

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „ROŽ“ V ST. JAKOBU

vabi na prireditve

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

ki bo v soboto, dne 15. avgusta, ob 19. uri

v rojsni vasi Miklove Zale v Svatnah

Pridimo kakor pred dvema letoma spet vsi — iz Zilje, iz Roža, z Gur in iz Podjune — na veliko kulturno prireditev v Svatnah, kjer bomo gledali in poslušali slikovito povest o neomajni zvestobi in ljubezni do rodne zemlje, do materne govorce.

Na prireditvi nastopita tudi mladinska godba iz Litostroja in kvartet članov radia Ljubljana ODBOR.

Popravek

V uvodnem članku zadnje številke našega lista, pod naslovom Ob koncu pisarjenja „Kleine Zeitung“, se nam je v tretjem odstavku v krepko tiskanih vrsticah žal vrnila tiskovna napaka, ki jo s tem popravljamo. Pravilno se dotični stavek glasi: ... so jasno pokazali, kaj je namen njihovega pisanja: s hujskanjem prepričati na eni strani razvijanje še boljših odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, na drugi strani pa prepričati in uničiti na Koroškem sodelovanje naprednih sil ne glede na narodnost, ki je pri zadnjih volitvah dalo tako močan udarec razpihovalem nacionalne mržnje.

Za gospodarsko sodelovanje Slovenije in Koroške

LR Slovenija je že lani prvemu koroškemu velesejmu dala s svojo udeležbo šele mednarodni značaj in je to tudi letos slučaj. Kakor lani je namreč tudi letos edino zastopana z reprezentančno kolektivno državno razstavo, medtem ko sta Italija in Nemčija, ki po uradnih vesteh tudi razstavljata, zastopani le po posameznih firmah in še te razstavljajo po večini le po svojih avstrijskih zastopniških tvrdkah.

Letos pa je prišlo sodelovanje LR Slovenije še prav posebno do izraza s tem, da sta sejmu uradno obiskala predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Miha Marinko in njegov namestnik dr. Marijan Breclj. Zato je tudi razumljivo, da je bil v okviru koroškega velesejma zadnje nedelje še poseben „Jugoslovanski dan“. Na predpoldanski tiskovni konferenci je ob tej priložnosti govoril v navzočnosti prezidenta koroškega velesejma mestnega svetnika Novaka novinarjem predsednik trgovinske zbornice LR Slovenije Stane Cundar. Poudaril je pomen dobrih gospodarskih stikov med sosedi in opozoril na tozadevne tradicionalne stike med Slovenijo in Koroško pred vojno, ki jih je kljub različnosti gospodarskih sistemov tudi sedaj mogoče obnoviti in še bolj poglobiti. To je mogoče tem bolj, ker se gospodarstvu Slovenije in Koroške med seboj izpopolnjujeta. Zato smatra, da posebni pokrajinski sporazumi, kot je velesejmski sporazum, nikakor niso v škodo splošni meddržavni gospodarski pogodbi, temveč bi se kontingenti lahko še razširili in povečali. Slovenija je na Koroškem zainteresirana predvsem na obrtnih izdelkih, strojih in podobno, medtem ko bi obratno lahko dobavljala v večji meri na Koroško galanterijske artikule, sadje, močna krmila in razne agrarne produkte.

V nadaljevanju je predsednik trgovinske zbornice LR Slovenije na vprašanje novinarjev omenil možnost tudi stalnega regionalnega gospodarskega sporazuma med Slovenijo in Koroško v obliki, kakor že obstoja med Slovenijo in goriško pokrajino. Kot posebno značilnost

Ob robu

„Naš tednik-Kronika“ prinaša v zadnji številki neko javno vprašanje. Ne zanima nas, kaj je na stvari resnice in kaj ne. Brez dvoma pa je iz tega poziva razvidno, da je g. dr. Janko Tischler iskal oglase za njihov Tednik tudi pri tisti Jugoslaviji, „ki je s svojim komunističnim gospodarstvom pripeljala državo na rob propasti“ in s katero se gospodje okoli Kronike nikakor ne morejo sprijazniti, temveč naravnost iščejo eventualne sence, da lahko spet mahnejo čez njo.

Toda denar pri teh gospodih ne smrdi! To smo dokazali že ob času volitev, brez da bi bili gospodje odgovorili na številne tozadevne naše javne pozive; se ne vidi tudi to pot, ko iščejo inserate za drag denar brez sramu tudi pri komunističnih jugoslovanskih podjetjih, ki pa na razstavi po njihovem „ne nudijo nič novega in prodajajo razmero ma dobra vina po premalo ljudskih cenah.“ „Die Neue Zeit“ je pred kratkim prinesla fotokopijo pisma, ki kaže nad vse podobno moralo tudi pri „Kleine Zeitung“, kar se tiče „gšefta“. Vsekakor čudno duševno sorodstvo!

Niti ne vemo, kaj je g. dr. Zidarič izjavil, niti ne, kaj ali če bo sploh kaj odgovoril — vemo pa, da imajo pri Tedniku močno besedo belogardiisti. Kaj pa so ti počenjali med okupacijo v Sloveniji, gospodje pri Kroniki, če jim še ni znano, lahko čitajo v dokumentarni knjigi „Belogardizem“. Pri tem jih opozarjamo samo na nekatera imena, ki jih v svojem listu vedno spet hvalijo in povečujejo: Nande Babnik, Lavrih-Janežič itd...!

Koroški Slovenci smo brez dvoma v nacistični dobi preveč trpeli, da bi mogli verjeti, da bi mogel kakršen koli koroški slovenski list kdaj koli peti hvalnice tem nacističnim priganjačem, ki se jih drži kri nedolžnih slovenskih žrtev, razven če seveda odločajo pri Tedniku predvsem ti ljudje!

Tudi zavezniški vojaki se zoperstavljajo repatriaciji

Kakor znano je bilo vprašanje prisilne repatriacije vojni ujetnikov ena najspornejših točk v pripravah za premirje na Koreji. Končno je obveljalo stališče Združenega poveljstva, da vojni ujetnikov, ki se nočejo vrniti v domovino, ne bodo prisilno repatriirali, marveč jih bodo postavili pod nadzorstvo nevtralne komisije in se bo o njihovi nadaljnji usodi odločalo pozneje.

Dočim je pri reševanju tega vprašanja šlo za večje število kitajskih in severnokorejskih ujetnikov, ki nočejo več domov, se je sedaj zvedelo, da na osnovi tozadevnih določil sporazuma

vsebuje ta sporazum na primer, da Slovenija pošlje avtomobile v Gorico v reparaturo in na ta način zmanjšuje število brezposelnih v tej pokrajini. V ta okvir spada tudi zamisel, ki jo je iznesel predsednik Cundar o malem obmejnem prometu na ekonomski podlagi, ki bi omogočal izmenjavo blaga na obeh straneh meje v globini 15 kilometrov in s tem preprečil tihotapstvo. Pogoji za to je seveda izboljšanje prometnih zvez in olajšanje carinskih formalitet.

V zvezi s prometnimi vprašanji je predstavnik trgovinske zbornice LR Slovenije podčrtal kot najbolj tehtno vprašanje izrabe najkrajše železniške proge na morje — tako imenovane južne železnice. Čeprav je le-ta najkrajša in ima zaradi dvotirnosti veliko zmogljivost, trenutno prevaža le dva odstotka celotnega blagovnega tovora na morje, medtem ko se odvíja 58 % celotnega prometa na morje preko Trbiža in 40 % preko Jesenic na Gorico. Prav povečanje prometa na tej najkrajši progí Dunaj—Gradec

—Maribor—Ljubljana—Trst bi bilo v korist Avstriji, Sloveniji in Trstu, medtem ko bi nova načrtovana proga Smohor—Pontebba po njegovem mnenju nujno predložila promet v škodo Trsta proti Benetkam.

Ko je bilo še govora o važnosti izgradnje Ljubelskega predora in zračne zveze Celovec—Ljubljana—morje predvsem za tujski promet, je na koncu predsednik Cundar še ponovno poudaril pomen sodelovanja na sejmju tudi za medsebojno osebno spoznavanje, ki ni važno le za gospodarske stike temveč za stike med sosedi na sploh.

Darujmo za spomenik našim partizanom!

Prispevke pošiljajte na naslov Zveze koroških partizanov, Celovec, Gasometergasse 10.

Atomsko ravnotežje med Zapadom in Vzhodom?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zavzemal in prav tako govoril o odnosih Sovjetske zveze do Perzije, Turčije in Japonske. Glede rešitve nemškega vprašanja je dejal, da bi to vprašanje lahko rešili, vendar da Sovjetska zveza nikdar ne bo privolila v obnavljanje nemškega militarizma. V zvezi s tem je apeliral tudi na Francijo, ki da je že večkrat občutila na lastni koži nemški militarizem; to pa smatrajo na zapadu kot ponovni sovjetski poskus zabiti klin med zapadne sile z ozirom na snovanje evropske obrambne skupnosti. Atlantski blok je označil kot glavno nevarnost za svetovni mir in, tako je dejal, ko bi ljudje to razumeli, bi napore v svetu takoj ponehala in ta blok bi razpadel.

V Franciji se širi stavkovni val

Minuli teden so nekateri sloji delavcev in nameščencev javnih ustanov v Franciji začeli stavkati iz protesta proti načrtom novega ministrskega predsednika Lanuela, ki bi poslabšali položaj javnih nameščencev in delavcev. Zaradi štednje pri državnih financah hoče Lanuel prikršiti te delavske in nameščenske sloje v njihovih pravicah na penzije, vrhu tega pa je napovedal „revizijo“ stanja nameščencev in poštini, telegrafski in telefonski službi.

Stavka, ki so jo podprle vse sindikalne organizacije, se je sredi minulega tedna hitro razširila po vsej Franciji. V noči od četrtega na petek se je stavkajočim pridružil vso osebje državnih železnic in pošte, ki se je odzvalo pozivu na 24-urni protestni štrajf. Tudi delavci in nameščenci prometnih obratov velikih mest so stopili v stavko in je zaradi tega obstal ves promet, pošto pa so morali sortirati in raznašati vojaki in policisti.

Po 24 urah so stavkajoči delavci in nameščenci v veliki meri spet šli na delo, pač pa so

Ponovna zaostritev italijanske vladne krize

Po padcu De Gasperijeve vlade koncem preteklega meseca je Italija do danes ostala brez vlade. Po obširnih razgovorih predsednika republike Einaudija s predstavniki političnih strank je končno dobil mandat za sestavo nove vlade bivši podpredsednik vlade Attilio Piccioni, ki se je cela dva tedna trudil, da bi spravil novo vlado na noge. Izgledalo je, da mu bo to tudi uspelo, ker je uspel prepričati predstavni-

sindikalne organizacije zagrozile vladi, da bodo takoj spet proglasile stavko, če ministrski predsednik ne odstopi od svojih nesocialnih zahtev in načrtov. Ker Lanuel dejansko ni ugodil zahtevam stavkajočih, so stavko v naslednjih dneh nadaljevali ter so odločili, da ne odnehajo prej, preden njihovim zahtevam ne bo ugodeno. Zlasti poštini nameščenci so na številnih zborovanjih sklenili, da bodo stavkali nedoločen čas.

Položaj zaradi stavke se od ure do ure bolj zaostrojuje. Nastala je ponekod že popolna prometna zmeda in že govore, da bodo morali prenehati s delom nekateri obrati, ki zaradi stavke železničarjev ne dobivajo več surovin. Stavki se pridružujejo tudi delavci in nameščenci privatne industrije, tako da trenutno sploh ni mogoče pregledati, kakšne posledice lahko še nastanejo zaradi krčevitega vztrajanja vlade pri njenih namernih ukrepah za „ureditev“ državnih financ. Baj je ministrski predsednik Lanuel že izjavil, da bo podal ostavko, če s svojim finančnim programom ne uspe.

ka desnih socialistov Saragata, da je le-ta opustil svoje poskuse pritegniti tudi Nennijeve leve socialiste, da bi podprli vlado ali celo v njej sodelovali.

Piccioni je hotel sestaviti vlado centra, to je, iz predstavnikov krščanskih demokratov, republikancev, liberalcev in desnih socialistov. Slednji so mu sicer obljubili podporo, vendar so odklonili sodelovanje v vladi sami. Začetkom tega tedna je bilo že skoraj določeno, da bo Piccioni svojo novo vlado predstavil najkasneje v četrtek predsedniku Einaudiju, teden dni nato pa parlamentu. V sredo pa je bilo nenadoma objavljeno, da je Piccioni vrnil mandat za sestavo vlade ter da je izjavil, da je do zadnjega bil trdno prepričan, da mu bo uspelo sestaviti novo vlado in je šele sedaj spoznal, da mu je vendarle spodletelo.

Položaj v Italiji je trenutno tak, da nikakor ni mogoče predvidevati, komu bi predsednik republike sedaj še lahko poveril nalogo sestaviti vlado. V poučenih političnih krogih v Rimu so prepričani, da bo italijanska vladna kriza, ki je z odstopom Piccionija doživela novo zaostritev, precej dolgotrajna in izredno težko premostljiva.

Iz poročila deželnega delovnega urada za Koroško

Dne 31. julija 1953 je bilo vpisanih 3976 brezposelnih moških in 1691 brezposelnih žensk, to je za 2242 oseb več kakor ob istem času preteklega leta, kar pomeni eno tretjino višje stanje. Najneugodnejši je položaj v velikovškem okraju, kjer je 733 brezposelnih in sicer 298 odstotkov več kot lani. Velikovškemu okraju sledi Št. Vid ob Glini s 126 odstotki in Feldkirchen s 89 odstotki. Najmanj brezposelnih je v okraju Spittal, kjer jih je le 16 odstotkov več kot preteklo leto. Med brezposelnimi pripada 1643 delavcev gradbeni stroki. Brezposelno podporo je prejemale 31. julija 4513 oseb, med njimi 3229 moških in 1284 žensk.

V petkih največ prometnih nesreč

Policijski prezident na Dunaju, Halaubek, je na podlagi statistike ugotovil, da se primeri največ prometnih nesreč v petkih. V prvi polovici letošnjega leta so našli v nedeljah 599, v ponedeljkih 1109, v torekah 1062, v sredo 1083, v četrtkih 950, v petkih 1202 in v sobotah 1061 prometnih nesreč.

To okolnost pripisujejo temu, ker je v petkih v obratih izplačilni dan in igrajo vsled tega alkoholni ekscesi večjo vlogo, kakor druge dneve. Prometnih nezgod na cestah, pri katerih so udeležena motorna vozila, navaja statistika v prvi polovici 1953 z 7066 nesrečami, pri katerih je bilo 2970 oseb ranjenih in je od teh 62 oseb umrlo.

GOSPODARSKI DROBIŽ

IZVOZ AVSTRIJSKEGA LESA

Izvoz avstrijskega rezanega lesa je meseca junija dosegel najvišjo stopnjo po vojni. Izvozili so 269.957 kubičnih metrov lesa nasproti 223.808 kubičnim metrom meseca maja in 165.780 kubičnim metrom junija leta 1952. Izvoz v prvi polovici letošnjega leta je znašal 1.205.199 kubičnih metrov, nasproti 1.045.504 kubičnim metrom v istem času preteklega leta.

Izvoz v Italijo, ki je še vedno največji odjemalec avstrijskega lesa, je znašal junija letos 99.300 kubičnih metrov. V prvi polovici leta 1953 so izvozili v Italijo 461.188 kubičnih metrov, medtem ko so lani v istem času izvozili v Italijo 347.603 kubičnih metrov lesa. Izvoz lesa v Italijo je torej narasel za 33 odstotkov. V prvi polovici letošnjega leta so izvozili v Francijo 86.138, na Holandsko 122.528, v Švico 16.138, v Trst 32.212, v Turčijo 20.900 kubičnih metrov. Dvignil se je tudi izvoz lesa v Levanto, Sredozemlje in Argentino. Močno je narasel tudi izvoz zabojev in sadnega posodja in sicer je znašal v prvi polovici leta 39.099 kubičnih metrov, dočim je znašal izvoz v istem času preteklega leta 15.745 kubičnih metrov.

Izvoz listnatega lesa se je dvignil od 11.769 na 13.116 kubičnih metrov. Jamskega lesa so izvozili 57.666 kubičnih metrov.

TRGOVINSKI DOGOVOR MED AVSTRIJO IN FRANCIJO

Uradno javljajo, da je v drugi polovici junija obravnavala avstrijska in francoska delegacija novo trgovinsko pogodbo. Zedinili so se tudi v vprašanjih, ki jih svojčas niso mogli zadovoljivo rešiti, kakor na primer uvoz francoskih cevi iz litega železa. Dogovor so dne 28. julija na Dunaju parafirali. Obestranski sporazum predvideva znesek v višini okoli 11 milijard frankov in bo pogodba od 1. julija 1953 do 30. junija 1954 veljavna.

Liste kontingenta obsegajo izvozne in uvozne dobrine, kakor iz avstrijske strani plemenito jeklo, les, magnezit, različne stroje in industrijske proizvode in iz francoske strani železno rudo, gnojila, žito, kolonialni les, premog in proizvode kmetijstva in industrije.

AVSTRIJCI POKADIJO NAJVEČ CIGARET

Potrošnja cigaret v Avstriji je leta 1952 znašala 992 komadov na osebo. V Zapadni Nemčiji je znašala potrošnja 600 cigaret na osebo in v Švici 613. Potrošnja cigar pa je znašala v preteklem letu v Avstriji 11 komadov na osebo, v Zapadni Nemčiji pa 86. Fino rezanega tobaka je odpadlo v Avstriji 27 gramov na osebo, v Zapadni Nemčiji pa 313 gramov.

Koroški velesejem naj služi poglobitvi medsebojne gospodarske izmenjave

Koroški velesejem z bogato zasedenim razstavnim prostorom, z množino razstavljenih predmetov in zanimivimi posebnimi razstavami, predvsem s pestrim prikazom lesnega velesejma, privablja v teh dneh tisoče interesentov iz tu- in inozemstva. Že v prvih dneh so lahko zaznamovali rekorden obisk, ker samo do nedelje zvečer so že našli preko 60.000 obiskovalcev.

Poseben pečat koroškemu velesejmu, katerega pomen sega preko meje Koroške, ki naj predstavlja odprta vrata in most dobrih sosedskih odnosov z našimi južnimi sosedi in služi poglobitvi medsebojnih gospodarskih in kulturnih vezi, je dal obisk prominentnih osebnosti iz Slovenije. Koroški velesejem je obiskal predsednik Izvršnega sveta Ljudske republike Slovenije, Miha Marinko, s svojim namestnikom Marijanom Brecljom. Prav tako je obiskala koroški velesejem gospodarska delegacija iz Ljubljane s prezidentom trgovinske zbornice Stanetom Cundrom. Predstavniki javnega življenja iz Slovenije so izmenjavali s koroškimi predstavniki misli o možnostih tesnejšega gospodarskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo. Če bodo lepe in dobrohotne misli, ki so jih izražali tudi predstavniki avstrijskega in koroškega javnega življenja, našla odmev tudi v dejanju, se lahko nadejamo; da je storjen korak k lepšemu sožitju in mirnemu napredku in razvoju.

Razstava slovenskih izvoznih in uvoznih podjetij

Zelo množičnega in živahnega obiska je deležen nad vse okusno in smotno urejen jugoslovanski paviljon v trgovski akademiji. V njem razstavlja vrsta slovenskih izvoznih in uvoznih podjetij v kolektivni razstavi iz obilice proizvodov svoje naravno bogate dežele, kjer daje polje, gozd, gora in morje pridnim rokam neizčrpne možnosti gospodarske proizvodnje. Razstavljeni so le najznačilnejši proizvodi kmetijstva, rokodelstva in industrije z namenom, da služi razstava medsebojnemu zblizanju in spoznavanju ter izmenjavi blaga med obema deželama. Že dolgoletna tradicija izmenjave blaga med Koroško in Slovenijo je dokaz, da se morata in morata obe deželi v medsebojnem interesu gospodarsko izpopolnjevati z uvozom in izvozom blaga, ki je eni ali drugi deželi potrebno za gospodarsko krepitev. Pomemben napredek je pripisati zvišanemu velesejskemu kontingentu, ki ga je letos dosegla Slovenija z zneskom 3.045.000 šilingov, nasproti 2,5 milijona šilingov preteklo leto. Lanski kontingent je bil do 85 odstotkov realiziran. Občutna ovira živahnije zamenjave blaga je še vedno visoka zaščitna carina, ki izvozno blago neprimerno podraži.

Zanimanje publike za jugoslovanski paviljon je ogromno, izraze priznanja slišiš na vsak korak.

In zares, pri obhodu paviljona, spretno in okusno razpredeljenih predmetih najdemo najznačilnejši izbor izvoznih predmetov združnega podjetja „Drava“ iz Maribora. Drava je izvozno podjetje vseh kmetijskih proizvodov iz severnega predela Slovenije, kakor vina in drugih alkoholnih pijač, grozdja, klavne živine in mesa ter mesnih izdelkov, črev, krmil, jaje, divjačine, zelenjave in mineralnih vod.

Podjetje „Delamaris“ iz Izole izvažata ribe in konzerve. Kolekcijo priznanih vin razstavlja podjetje „Slovenija vino“ od šipona iz Ljutomeru in Slovenskih goric, muškata silvanca, rizlinga, rebule in dingača, terana, cvička in modrega pinota in še vrsto drugih vin. Zastopano je „Vino Koper“ z belimi in rdečimi vini.

„Slovenija les“ izvažata vse vrste lesa, mehki in trdi, finalne izdelke do najfinejšega pohištva. Slovenija les zastopa lesna industrijska podjetja Slovenije in lesnopredelovalno industrijo. Posebno dragocen izvozni produkt je jugoslovanski trdi les.

V oddelku podjetja „Dom“ najdemo fine čipke, suho robo in izdelke iz koruznice in vrbovja. „Obteksport“ ima priznana galanterijo, krzno, usnje, razne igračke in leseno galanterijo.

Zveza čebelarških društev Slovenije, v deželi, kjer je čebelarstvo že od nekdaj priljubljena panoga, izvažata naravni sortirani med, posebno pa razpošilja vzgojene matice „Carniola“ po vsem svetu, izvažata čebele in čebelarске potrebščine.

V smotno izkoriščenem prostoru kolektivne razstave podjetij iz FLR Slovenije vidimo torej izbor kvalitetnih izdelkov in proizvodnje slo-

venskega izvoznega blaga. O razstavljenih predmetih se vsi obiskovalci velesejma pohvalno izražajo. Slovenska kolektivna razstava je brez dvoma uspešen doprinos za razširjenje blagovne izmenjave med Koroško in Slovenijo.

Posebni prikaz „transport v obratu“

Zanimiva in poučna je razstava „transport v obratu“, ki jo je priredil avstrijski proizvajalni center. Brez dvoma je, da igra transport v vsakem obratu veliko vlogo in zahteva ogromno truda in časa. Pri izdelavi enega traktorja na primer znašajo edino transportni stroški jekla in posameznih pritklino 85 odstotkov vseh proizvodnih stroškov. Kolo, ki igra v transportni tehniki največjo vlogo, je bila najvažnejša iznajdba vseh časov, brez katere bi današnja moderno gospodarstvo ne bilo mogoče.

Prav posebno mnogo transporta mora zmagovati kmetijsko gospodarstvo. Kmet, ki si je nabavil traktor, nadomesti z njim tri konje, kar pomeni, da namesto teh lahko vzdržuje tri krave več in more z večjim donosom mleka polagoma amortizirati stroške za traktor. Poleg tega

pa more z manjšim trudom hitreje in pravočasno obdelati svoja polja ter tako zboljšati in dvigniti proizvodnjo. Za gorske kmete so velikega pomena vrvene vzpenjače, ki mu silno olajšajo ogromne transportne napore.

Silnega pomena so praktične tehnične transportne naprave v lesnem gospodarstvu, kjer se prevažajo ogromne in težke količine blaga. Praktičen hiter in cenen dovoz gradbenega materiala na gradbišča in v gradbenem prostoru prihrani nešteto delovnih ur. V podjetju, kjer se dela na tekočem traku, je hiter in smotern prevoz predmetov silnega pomena. Zamuda pri transportu potrebnih predmetov do končnega izdelka pomeni veliko gospodarsko škodo. Brez dvoma je novodobna tehničarja transporta skrajšala čas delovnega procesa in bi se zdelo, da je to vzrok naraščajoče brezposelnosti. Vendar je takšno postavljanje napačno, ker se s krajšim delovnim časom znižujejo stroški proizvodnje, kar mora nujno pomeniti dvig življenjskega nivoja in s tem hitrejši obtok denarja. Hitrejši obtok denarja pa daje pogoje za delo in zaposlitev.

Razstava je poleg številnih najmodernejših

strojev in pripomočkov prevoznitva opremljena z mnogimi poučnimi slikami in statistikami.

V Hasner-šoli, gimnaziji, trgovski akademiji in paviljonih na prostem

Močnejše kot lansko leto in na obširnejšem prostoru je letos razstavilo v prikaz svoje izdelke in proizvode okoli 400 razstavljalcev iz Koroške, ostalih zveznih dežel in iz inozemstva. Obsežna razstava nudi vsakomur v prikaz, kar vsakdo potrebuje v poklicnem življenju v svojem področju. Kmet najde in ima na izbiro najrazličnejše stroje, orodje in nešteto drugih pripomočkov, kmetica si lahko ogleda praktične gospodinjske potrebščine, ki ji lajšajo vsakodnevne napore, industrijalci, trgovci in obrtniki bodo videli nove tehnične naprave in gradivo, s katerimi je omogočena štednja proizvodnih stroškov. Prav tako je za gospodinje bogata izbira stanovanjske opreme in gospodinjskih potrebščin. Veselje pa nudi razstava tudi uradnikom, nameščencem in delavcem s svojim tako mnogovrstnim in zanimivim prikazom. Več posebnih razstav, predvsem tudi zanimivi lesni velesejem so interesantne prav za vse poklicne stanove.

Pomudite se posebno pri podjetjih, ki inserirajo v našem listu ter jih priporočajte tudi vašim znancom.

Veselični prostor je natrpan z zabavnimi paviljoni, avtodromom, vrtljakom, gugalnico, zanimivo Prechtlovo razstavo živali in hipodromom, ki je zelo privlačen za otroke in tudi za odrasle. Ogromen paviljon lahko služi stotinam obiskovalcem, kjer se morejo okrepčati in se lahko osvežijo tudi z dobrim Schleppe pivom.

Okoli kioska, v katerem je poskušnja vina podjetij „Slovenija vino“ in „Vino Koper“ se drena vedno dosti ljudi, ki pri prijetni postrežbi dveh mladih domačink vneto konzumirajo odlično kapljico, o kateri se brez izjeme zelo laskavo in pohvalno izražajo. Učinek pristnih in dobrih vin je kmalu viden, ljudje postanejo zgovorni in veseli, ker to vino je dišeče in dobro, daje moč, zdravje in mladost.

Osem dni koroškega velesejma je že poteklo, v naglici bodo minili še ostali velesejski dnevi. Izkoristite torej še zadnje dni in ne zamudite obiskati velesejma preden se bodo zaprla vrata. Vsakdo najde tam za svojo stroko in za svoje posebne interese vzpodbudne in zanimive novosti.



V prodajnem paviljonu tvrdk „SLOVENIJA VINO“, Ljubljana, in „SLOVENSKE GORICE“, Ptuj, obiskovalci velesejma radi poskušajo izvrstna jugoslovanska vina. Prav tako ima mnogo obiskovalcev paviljon tvrčke „VINO KOPER“, ki stoji na drugem mestu.

Naša kmetijska šola raste

V zadnji naši številki smo prinesli nekaj podatkov o organizaciji dela na kmetijski šoli v Podravljah. Cenjeni bralci so lahko spoznali, da je ta glavni problem sekretariat Slovenske kmečke zveze zelo smotno rešil in da gre dosledno pot vpraševanja na pravih mestih. Na naše vprašanje o nadaljnjih pripravah za ureditev šole nam je tajnik Slovenske kmečke zveze dal naslednja pojasnila:

Druga skrb je bila povečanje delujočega premoženja in dvig rastlinske proizvodnje

Ko smo 11. aprila prevzeli kmetijo, smo morali ugotoviti naslednje:

1. Celotna površina kmetijsko izkoriščane zemlje, to je 19 ha, je bila razdeljena na tri večje komplekse med 4 in 8 ha ter na nadaljnje tri manjše, vsak okroglo 60 arov. Vendar so vsi ti kompleksi bili razdeljeni na veliko število manjših parcel z najrazličnejšimi kulturami.

2. Zemlja je bila silno izčrpana in ji ni manjkalo samo humusa, temveč tudi mineralnih snovi, predvsem apna. Umetnih gnojil v zadnjih letih skoraj niso uporabljali.

3. Travniki do 90 % niso bili več travniki, temveč pravi plevelnjaki, kjer skoraj ni bilo več

Mesec avgust je mesec zbirke prostovoljnih prispevkov za ureditev slovenske kmetijske šole v Podravljah. Prispevajmo vsi in vsak po svojih močeh!

hranilnih trav. Opozorjeni smo bili, da so tudi njive močno zapleveljene in da bomo imeli povsod opravka z divjo repico ali grintavo zeljo (Hederich).

4. Od ca. 10 ha orne zemlje je bilo zorane in posejane le 2,40 ha; zaloga hlevskega gnoja je znašala okoli 600 q.

Ker pa je od pridelka rastlin odvisen ves nadaljnji uspeh kmetije, smo - na kratko povedano - v glavnem izvedli sledeče ukrepe: Celotno po-

vršino smo temeljito pognojili z mineralnimi gnojili, preorali najbolj oslabele travnike in zasejali v večjem obsegu deteljno-travno mešanico, povečali pridelovanje okopavin ter letos zaradi divje repice in zaradi poznega časa opustili pridelovanje ječmena in ovsa.

Hlevski gnoj smo dali okopavinam (okoli 4,20 ha), na celotni površini pa potrosili okroglo 20.000 kg umetnih gnojil, od tega 40 % tomaževe žilindre in po 20 % ostalih gnojil. Preorali smo ca. 2 ha starih travnikov, zato pa zasejali 2,2 ha deteljno-travne mešanice. Z enim mahom smo odpravili vse male parcele in v glav-



Borba proti plevelu je najdražja. Na krompirju so morali vso divjo repico z roko populiti. 25 voz so je zapeljali z njive, ki meri 1.80 ha.

nem že uredili parcele rastlin med 1/2 do 2 1/2 ha.

Največje stroške nam bo letos povzročila borba proti plevelu. Če ne bi imeli poljskega traktorja s potrebnimi priključki, bi stroški te borbe presegli dohodke kmetije. Traktor in pa dobro seme, katerega smo spravili v zemljo okoli 7600 kg, pa nam obetata še precej zado-

voljiv pridelek. Glavna skrb velja letos preizkusništvu. Na poskusnem polju preizkušamo 4 nove sorte krompirja, nadalje iščemo odgovarjajočo sorto ječmena, ovsa in pravzaprav vseh

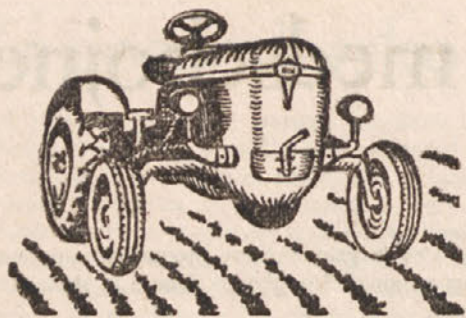


In tukaj pot k napredku — poskusno polje. Sorta „Oberarnbacher“ dobro kaže.

poljskih rastlin. Na splošno trditve, da lucerna ne uspeva, smo to primešali deteljno travni mešanici in ugotovili, da odlično uspeva in da celo prekaša deteljo. Odličan uspeh smo dosegli s kalifosfatnim in dušičnim naglavnim gnojenjem pri rži, pa tudi pri pšenici sorte Planta-hofer. Številki žal ne moremo imenovati, ker mlačev še ni končana. Neuspeh pa smo imeli s semenskim krompirjem, ki nam ga je zaradi stalnega deževja v teku enega tedna oslabilo, da ni bil več uporabljen za seme.

V borbi proti plevelu ne ostane nobeno strnišče prosto, vse je preorano in zasejano s strniščnimi rastlinami (ogrščica, grašljinka in mešanica koruze, sončnic, graha in ajde).

Po teh letošnjih pripravah, ki jih bomo nadaljevali tudi še prihodnje leto, se bomo približali tudi plodoredu, ki bo ustrezal namenu kmetije, predvsem pa k povečanju hektarskih donosov v rastlinski proizvodnji.



Osvestila

NAPREDNIH GOSPODARJEV

Naš letošnji krompir in pitanje svinj

Zaradi nizke letošnje krompirjeve cene in razmeroma boljših cen za žito, bomo pokrmili prašičem predvidoma več krompirja kakor druga leta.

1. Vrednost krompirja za pitanje

Pri tem bo treba upoštevati, da vsebujeta dva do tri kilograma krmske pese (ki bo letos na splošno tudi dobro obrodila) celokupno toliko redilnih snovi kot en kg krompirja, da je prava sladkorna pesa (ne polsladkorna) glede redilnosti enakovredna krompirju, da 4 kg krompirja zamore pri rejni svinji nadomestiti 1 kg žita, da je torej v pogledu redilnosti 4 kg krompirja enakovredno 1 kg žitnega zrna.

S to razporeditvijo redilne vrednosti posameznih krmil bo pač treba računati letos ob morebitnem dokupu (koruza itd.) ali nadomeščanju osnovnih krmil. Pri tem pa je treba še upoštevati, da bi smeli, če bi hoteli starejše živali dobičkanosno pitati, le polovico krompirja nadomestiti s krmsko peso. Prava sladkorna pesa vendar lahko nadomesti krompir v celoti.

2. Sorte krompirja in uspeh pitanja

Redilni učinek krompirja je močno odvisen od množine škroba, katerega vsebuje sorta.

Bolj pozne krompirjeve sorte, ki jih pretežno gojimo pri nas, „Böhms Mittelfrühe“, „Ackerseggen“, in „Vorán“, so enako dobre za hrano kakor za gospodarsko uporabo in vsebujejo srednjevelike množine škroba. Od 14 do 17 % „Vorán“ vsebuje večinoma 1 % več škroba kot ostali dve navedeni sorti. Kdor se bavi vendar s prašičerjo v večjem obsegu in ne računa posebno s prodajo jedilnega krompirja, naj prideluje v bodoče le bolj gospodarsko-industrijske sorte, ki vsebujejo 19 do 23 % škroba. Nove take sorte so: „Robusta“, „Roswitta“ in „Falke“. Zadržaj je najboljša.

Neko pitališče je debelilo dve skupini svinj od teže 40 kg na 120 kg. Prva skupina je dobivala dnevno 8,12 kg krompirja neke sorte z 12,5 % škroba, druga skupina ven-

Ali se izplača poletni pokladati kravam krepko krmo?

Ob količkaj boljši zeleni krmi se izplača krepka krmila (oljne pogače, otrobi itd.) pokladati le v resnici izredno dobrim molznicam. Sicer poletna krma (trava, fura, detelja) vsebuje toliko beljakovin, in krepka krmila ob zeleni krmi tako naglo gredo skozi prebavila, da se njihova uporaba poleti le redkokdaj izplača. Če bi že dali odličnim molznicam ob zeleni še krepko krmo, se priporoča zjutraj in zvečer nakrmiti živali temeljito z zeleno, opoldne pa dati samo nekoliko krepke krme.

Kako podaljšamo življenjsko dobo lucerne?

Lucerno lahko preženemo, če jo pregosto kosimo. Če kosimo lucernišče letno večkrat zaporedoma, preveč oslabimo lucerne rastline in mesto njih se razbóhoti trava, posebno še, če ji nismo vsako drugo leto v jeseni gnojili na 1 ha s 500 do 600 kg tomaževe žilindre in 200 do 300 kg kalijeve soli.

Posebno kvarno na razvoj lucerne vpliva, če zadnji košnji v letu prehitro sledita ena druga. Razdobje med zadnjim in predzadnjim košnjo mora namreč trajati 60 dni, ne samo 40 ali celo le 30 dni. V tem razdobju se namreč korenine lucerne založijo s hranilnimi snovmi za prihodnje leto in če je to razdobje krajše od 60 dni, se korenine ne morejo primerno okrepčati in pripraviti na zimo. Ni torej važno, kakor so trdili nekoč, da je glavno, da pride lucerna za ped visoka v zimo, nasprotno, prav nič ne škoduje, če izvršimo zadnje košnje nekoliko pozneje. Glavno je le, da razdobje med zadnjim in predzadnjim košnjo znaša 2 meseca.

dar le 8,04 kg gomolja druge sorte z 16 % škroba.

Dnevna zdebilita pri prvi skupini je znašala 70,5 dkg, pri drugi 80,6 dkg.

Torej kljub manjši uporabi gomolja je bil dosežen s sorto z večjo množino škroba za 10 % boljši uspeh pri pitanju.

Mnogim našim gospodarjem vendar ni znano, da vsebuje tako zelo okusni „bemo-vec rani“ (Böhms Allerfrüheste), katerega so letos posadili marsikje pri nas za seme, le okrog 12 % škroba in da zaradi tega za pitanje ni tako priporočljiv in učinkovit, kakor razne naše pozne sorte.

3. Kaj naj še krmimo poleg krompirja, da bo uspeh pitanja čim boljši

Znano je, da svinje povsod, kjer krmijo pretežno samo s krompirjem, grizejo les, pi-jejo gnojnico in končno zbolijo. Krompir je pač močno vodeno, enostransko krmilo, ki vsebuje predvsem premalo vlaknine, premalo beljakovin in premalo rudninskih snovi. Naše starejše gospodinje so pač hotele priti tej pomanjkljivosti krompirja na ta način v oko, da so primešavale svinjski krmil pleve vseh vrst.

Izkušnja vendar uči, da je desetkrat boljši dodatek sempirja (seneni oz. deteljni drob), ki je šestokrat celo boljši kot pšenične otrobi. S pokladanjem samega krompirja z drobov suhega lucerninega listja (do največ 1/2 kg na dan) so dosegli že dnevno zdebilita do pribl. 1/2 kg.

Kjer pokladamo premalo pomij ali ribje moke, se priporoča dnevno soliti parjeni ali kuhani krompir na odraslo svinjo s pribl. 1 dkg, na rastočo pribl. 1/2 kg soli.

4. Krompir in — zdrave svinj

a) Da nam parjenje privarčuje mnogo časa, dela in kuriva, je znana stvar, vendar

krompir ne smemo nikdar skupaj s peso pariti, kajti s krompirja je treba vodo, ki je strupena, odliči, dočim je vodo, v kateri bi parili peso (katero sicer raje pokrmimo surovo), pokrmili. Le-ta je namreč prav redilna.

b) Pri polnitvi kotla pazimo, da ne pride preveč prsti ali celo kamenja med krompir.

c) Letos je marsikje krompir vsled neena-komernega zorenja slab in nezdrav. Zato pri polnitvi kotlov še posebej pazimo, da ne pride gnilo gomolje med krmo. Ne pomaga nič, čeprav je tako silno pomanjkanje ljudi na kmetih. Krompir namenjen za kotel je pač treba prebrati z roko. En sam gnil gomolj lahko pokvari vso krmo in svinjam, ki imajo tako občutljiv želodec, ves tek.

c) Nedozorelo, v svetlobi ozelenelo, kalečče gomolje, gomolje s poganjki, s cinami in drobnimi zračnimi gomoljčki je posebno polno strupa (solanin), katerega parjenje ali kuhanje sicer ne uniči, pač pa močno izluži. Zato še enkrat, posebno letos, s parjenega ali kuhanega krompirja vodo odliči. — Ali veste, da je krmiljenje krompirja s preveč solanina že večkrat povzročilo, da so svinje poginile in da gospodinja ni vedela, vsled česar?

d) Da je treba krompir pred parjenjem temeljito oprati, se razume samoposebi!

e) Sicer v skoraj vsaka gospodinja, da svinje dalj časa (vnaprej) parjen ali kuhan krompir ne žro posebno rade. Toda svinje že védo, zakaj. Že v teku 24 ur po kuhanju ali parjenju zgubi krompir do polovice svojega vitamina C, ki je posebno važen pri ustvarjanju krvi. Preprečiti je torej na vsak način, da bi — kljub pomanjkanju ljudi za delo — krmili po več dni vnaprej na zalogo kuhan ali parjen krompir!

Vernik.

Ali trositi umetna gnojila jeseni ali spomladi

Že zdaj, v poznem poletju moramo misliti na nabavo in trošenje umetnih gnojil, če hočemo doseči primeren uspeh.

Delovanje in učinek tržnih oz. umetnih gnojil namreč nista odvisna samo od vrste gnojil, marveč prav tako tudi od časa trošenja. Ni vseeno, če trosimo gnojila v jeseni ali šele spomladi. Čas trošenja je odvisen od vrste gnojila, od kakovosti zemlje, od množine padavin in od rastlinske vrste.

Kdaj naj torej trosimo posamezna gnojila?

1. Apno: Ogljikovo kisline in mešano apno dajmo na njive v poznem poletju ali v jeseni, kajti to apno mora imeti dovolj časa, da se temeljito pomeša z zemljo in da jo tudi razkisa. Apno moramo zaorati oz. temeljito zabraniti. Tudi na travišča ga trosi-

mo v navedenem času, dočim damo žgano apno na travnike in pašnike v pozni jeseni ali v začetku zime, ko je rast trav že ustavljena. Sicer je za travišča mnogo bolj prikladno ono žgano apno, ki smo ga pridelali kompostu, ko je ta dozoreval.

2. Fosforna umetna gnojila: Pri teh gnojilih ni nevarnosti, da bi jih izprale padavine (dež, sneg), zato kažejo pri jesenskih kakor tudi pri zarih posevkih prav pogosto najzanesljivejši učinek, če jih trosimo v jeseni. To velja posebno za tomaževo žilindro, kostno moko, pogosto pa tudi za superfosfat. V suh legah trosimo superfosfat tudi za jare posevke že prav zgodaj in ne šele spomladi, tik pred setvijo. Po možnosti napravimo to že pozimi. Samo v vlažnejših krajih trosimo superfosfat šele tik pred setvijo.

3. Kalijeva umetna gnojila: Kako uporabljamo kalijevo sol, smo že precej na podrobnost pisali v našem listu. V suh legah je učinek kalijeve soli tem boljši, čim prej trosimo. Za ozimne je zato nekateri dajo že k predsadežu. Vsekakor pa pred setvijo. Tudi pri jarem žitu, pesi, krompirju, na travnikih, deteljščih in drugih posevkih deluje kalijevo sol v suh legah šestokrat najbolj tedaj, če jo trosimo v pozni jeseni. V vlažnejših legah s pogostimi padavinami, zlasti na lažjih zemljinah, jo damo k jarinam zaradi nevarnosti izpiranja ob koncu zime oz. spomladi. Na travnike in pašnike pa trosimo kalijevo sol skupno s fosfornimi gnojili, ne glede na vlažnost lege že v pozni jeseni, ker travniška ruša močno zmanjšuje nevarnost izpiranja in se travine korenine že v jeseni lahko založijo s kalijem.

4. Dušična umetna gnojila. Letà, predvsem razne solitre (nitramonkal), trosimo zaradi nevarnosti izpiranja pretežno spomladi. V suh legah pred setvijo, v vlažnejših krajih pa bolj kot naglavno gnojilo. Za ozimne damo ta gnojila po potrebi (mogoče v tretjini) že v jeseni, prav tako za travišča in sadno drevje.

Vernik.

Kaj bomo delali na polju

1. Zadnje spravlanje žita

V višjih legah še žanjemo in spravljamo žita in pri tem upoštevamo vse ono, kar smo v listu doslej poudarili za žetev in spravlanje žita v dolini.

2. Žetev lečo

Skoraj bomo želi tudi lečo, katere vsled povoljne dosedanje cene še mnogo sejejo v Podjuni in Rožu. Upoštevajmo, da je lečo požeti ali porovati, kakor hitro porjavi spodnje stročje in bodisi, da je še zelena.

3. Priprave za setev ozim. ječmena

Pripravljamo tudi že za setev ozim, predvsem za setev ozimnega ječmena. Koroske izkušnje so pokazale, da v ugodnih legah dá ozimni ječmen sicer večji in boljši pridelek od zgodnjega, vendar ga je treba sejati tako zgodaj, da se še v jeseni krepko razraste. (Sicer pa ga sejejo tudi še spomladi in sicer zgodaj, da seme še nekoliko omrzne, vendar ob pomladanski setvi pridelek ni tako obilen, čeprav je mogoče bolj siguren.) Čim slabša lega in podnebje, prej ga je treba sejati. V neugodnih legah ga sejejo že v avgustu. Vsekakor ga je sejati 14 dni pred drugim žitom.

4. Priprave za setev rži

Kjer v neugodnejših in trših legah rž zgodaj sejemo, mislimo sedaj že tudi nato, da ji damo orno brazdo. Le-ta mora ležati namreč 3 do 4 tedne do setve, kajti dober pridelek rži zahteva vlečano zemljo.

Pri oranju za setev moramo vendar paziti, da se zemlja ne izsuši, kar se prav rado pripeti na srednje težki in na težki zemlji. Tamkaj je potrebno setveno brazdo takoj pobranati.

Sicer pripravljamo sedaj vse potrebno, da bomo imeli za setev na razpologo dosti dobrega očiščenega semena, ki bo tudi pajcano in da bomo založili za ozimne preorane zemljine zadostno z fosfornimi in kalijevimi umetnimi gnojili.

5. Izkop in spravlanje zgodnjega krompirja

Spravljamo tudi zgodnji in srednji pozni krompir.

Krompir je zrel, ko se mu posušijo listi in ko gomolje z lahkoto odtrgamo od žilic. Ako ne gre za izrazit semenski krompir je najbolje, da čakamo s spravlanjem tako dolgo, da krompir popolnoma dozori, ker manj gnije in se vobče bolje drži v shrambi, kakor če je premalo zrel.

Kjer je bil vendar letos krompir močno napaden po plesni, je bolje, če ga spravimo, preden se cimo posuši, da se gomolji manj okužijo od trosov, ki prihajajo zlasti ob deževnih dneh z listov v zemljo. To je posebno važno pri zgodnjih sortah.

Okužbo, ki povzroči pozneje v kleti gnitje gomoljev, deloma preprečimo tudi, če cimo po plesni napadenega nasada pokosimo vsaj pet dni, preden krompir izkopljemo in jo takoj spravimo z njive. Ko krompir izkopljemo, ga moramo dobro osušiti in ga smemo šele po dveh do šestih tednih shraniti na stalni kraj (klet ali zaspnico).

... pri živini

V hlevu je skrbeti še dalje za čim večjo čistočo in je varovati živino pred mrčesom in muhami. Konji in prašiči naj se ob večji vročini pogosteje kopajo. Zjutraj in zvečer nudimo kravam po možnosti pašo. Zeleno, za pokladanje namenjeno krmo, nakosimo zjutraj in skrbimo, da se tekem dneva ne ogreje preveč.

... v sadovnjaku

Pripravimo že sedaj potrebne lestve, obirače, košare za obiranje sadja. Z debel, vej in korenjač odstranjujemo roparje. Pregledujemo precepljeno drevje, naravnamo in prirezujemo poganjke. V avgustu je najugodnejši čas za okuliranje vseh vrst sadnega drevja. Stratificiramo koščice koščičarjev za vzgojo podlag.

... v zelenjavnem vrtu

Zelenjavni vrt nam nudi v obilju razne pridelke za kuhanje in za vlaganje. Pobrano čebulo in česen spletemo v kite. Šalote shranimo v košarah ali gajbcah. Te pridelke hranimo do zime na kakem zračnem podstrešju. Na izpraznjene in prerahljene grede sejemo špinačo, motovilec in endivijo. Te setve opravljamo v presledkih do septembra.

KOLENDAR

Petek, 14. avgust: Evzebij
Sobota, 15. avgust: Vnebovzetje Mar. Dev.
Nedelja, 16. avgust: Rok, spoz.
Ponedeljek, 17. avgust: Hiacint
Torek, 18. avgust: Helena
Sreda, 19. avgust: Ludovik Tol.
Četrtek, 20. avgust: Bernard, opat.

SPOMINSKI DNEVI

- 14. 8. 1941 Podpisana atlantska listina — 1945 Polna kapitulacija Japonske in s tem konec druge svetovne vojne.
- 15. 8. 1715 Turki premagani pri Sinju v Dalmaciji — 1914 Otvoritev Panamskega prekopa.
- 16. 8. 1810 Ustanovljena univerza v Berlinu — 1914 Začetek borbe med Avstrijo in Srbi na Ceru — 1918 V Ljubljani se je osnoval Narodni svet — 1942 Štajerski bataljon je stopil na koroško ozemlje.
- 17. 8. 1942 V italijanski ofenzivi padel pisatelj Miran Jarc.
- 18. 8. 1850 Umrli francoski pisatelj Honoré de Balzac — 1872 Umrli hrvaški pesnik Petar Preradović — 1943 Angleži so razrušili Penemünde, kjer so Nemci izdelovali letalske orodje V 1. To razrušenje je zavleklo nemške napade za leto dni.
- 19. 8. 1819 Umrli angleški inženir James Watt, ki je izumil prvi parni stroj.
- 19. do 24. 8. 1944 Enote koroške partizanske skupine odrediv hude boje s sovražnikom, ki je z motoriziranimi silami 3000 mož prodrl proti položajem partizanskih enot — 1945 Razglašena svobodna indokitajska republika Vietnam.
- 20. 8. 1914 Zmaga Srbov nad Avstrijo pri Ceru.

Slovenski izseljenci, pozor!

Vse izseljenci opozarjamo, da potече zadnji rok za vlaganje prošenj za priznanje tako imenovane priporniške odškodnine (Haftentschädigung) 1. septembra 1953. Prijaviti je treba vsako osebo posebej, ki ima Amtsbescheinigung ali Opferausweis in je bila v priporu. Odškodnino se sme zahtevati seveda samo za čas pripora, ne pa tudi za čas, ko je bil kdo izpuščen iz zapora ali iz taborišča, čeprav se še ni smel vrniti na svoj dom.

Potrebna pojasnila in formularje dobite na sedežu Zveze v Celovcu, Gasometergasse 10. Zveza slovenskih izseljencev.

Bivši partizani!

Zveza koroških partizanov bo organizirala koncem avgusta ali začetkom septembra večji izlet bivših partizanov na morje. Interesenti-partizani naj javijo najkasneje do 20. t. m. svoje ime na naslov Zveza koroških partizanov, Celovec, Gasometergasse 10.

Glavni odbor.

Hranilnica in posojilnica Glinje, r. z. z. n. j.

Vabilo

na občni zbor Hranilnice in posojilnice Glinje, ki se vrši v soboto, dne 15. avgusta 1953, ob 9. uri dopoldne pri Cingelcu na Trati s sledečim sporedom:

- 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора;
- 2. Poročilo upravnega odbora;
- 3. Potrditev letnih računov za leta 1951 in 1952;
- 4. Volitev odborov upravnega in nadzornega odbora;
- 5. Sklep o zvišanju deležev;
- 6. Slučajnosti.

Ako ob določenih urah ni zastopanih zadostno število deležev, se vrši občni zbor eno uro pozneje na istem mestu z istim sporedom, kateri je po zadržnih pravilih § 31 sklepčen ne glede na zastopane deleže.

K zanesljivi udeležbi vabi načelstvo.

Dobrla ves

V noči od ponedeljka na torek je v Goseljni vasi v uti za stelojo pri posestniku Ladišu naenkrat nastal požar. Ogenj je opazil prevoznik Zimpasser, ki se je nahajal na poti. Takoj je obvestil domače in alarmiral vaščane. Domači so bili seve takoj na nogah in so nemudoma pričeli z reševanjem živine, medtem pa se je ogenj z bliskovito naglico razširil na uro za drva in vozove in zajel gospodarsko poslopje. Kljub poznemu nočnemu času so bile v kratkem času na licu mesta požarne brambe iz Dobrle vasi, Sinče vasi, Velikovca, Pliberka, Globasnice, Lovank, Miklavčevega in Peračije. Požarnim brambam se je z velikimi napori posrečilo obvarovati stanovanjsko poslopje in sosedne objekte, za katere je obstajala silna nevarnost. Požar je uničil zajeta poslopja do tal. Zgoreli so kmetijski stroji in orodje in zaloge letošnje žetve. Škodo cenijo na okoli 180.000 šilingov.



Miklova Zala na zgodovinskih tleh nas vabi

Skoraj bi rekli, da so zadnji tedni kar preveč hitro šli mimo nas; zlasti velja to za tiste, ki se trudijo za čim bolj uspešno izvedbo velike kulturne prireditve „Miklova Zala na zgodovinskih tleh“ v Svatnah pri Št. Jakobu v Rožu. O prireditvi na splošno smo objavili v našem listu že več dopisov, zato hočemo tokrat dati prostora nekaj besedam o pripravah, ki so v zadnjih dneh zavzele res razveseljive oblike.

Ko so Šentjakobčani pred dvema leti pregledovali in primerjali uspehe in neuspehe prve uprizoritve Miklove Zale na zgodovinskih tleh, so enodušno in popolnoma upravičeno ugotovili; premalo časa smo imeli za priprave, zato ni šlo vse tako, kot smo si zamislili in kakor bi si želeli. In že takrat je padla odločitev, da bodo s pripravami za prihodnjo uprizoritev prav iz tega vzroka pričeli bolj pravočasno. Morda jim je to vsaj deloma uspelo, nikakor pa ne bi hoteli trditi, da bodo vsled tega tokrat lažje zaključili vse priprave. Čas namreč le preveč hiti in dela je mnogo, premnogo...

Medtem ko so šentjakobski prosvetaši leta 1951 stali pred veliko nalogo — uprizoritev Miklove Zale na prostem — popolnoma brez izkušenj, saj je bila ta prireditev prva te vrste ne le za Št. Jakob marveč za naša društva na sploh, jim je delo letos olajšano v marsičem. Ne samo, da jim tokrat ni treba več iskati primernega prostora za prireditev, ker je sedanjí gospodar Miklove kmetije tudi letos radevolje dal na razpolago zelo dobro odgovarjajoči travnik med Serajnikom in Miklom, imajo zdaj poleg tega tudi mnogo izkušenj pri izvedbi predvsem tehničnega dela prireditve. Lepo urejene kulise oziroma posamezne prizore — tako Serajnikova in Tresoglava domačija, turško taborišče, harem, gradišča ter votlina —, ki so leta 1951 vsak zase navdušili neštete gledalce, bodo takrat mogli žal uporabiti le delno, ker je bilo vse narejeno več ali manj provizorično.

Sekira

Štiri tedne lepih in brezskrbnih dni v početniški koloniji v domu „Sonnenland“ v Sekiri je mladim gostom, 300 po številu, prekmalu minulo. Z najlepšimi doživljenji in vtisi so se v nedeljo poslovljali. V domu so preživljali početniške otroci iz Slovenije, Dunaja in Štajerske, kjer so se slovenski in nemški otroci medsebojno spoznavali in sklepali prijateljske vezi med obema narodoma, kar je brez dvoma doprinos za izgradnjo lepše bodočnosti medsebojnega dobrega sožitja, ko bo dokončno izločen šovinizem in narodna nestrpnost.

Vsako, ki je otroke v koloniji obiskal, se je mogel prepričati, da so se nahajali v spretnih rokah in dobri oskrbi v krajevno lepem ozemlju, kjer so se od sonca, zraka in vode krepčali duševno in telesno.

V soboto je obiskala kolonijo v Sekiri delegacija s predsednikom Izvršnega sveta Slovenije Miho Marinkom, kateri so pripravili otroci pristršen sprejem.

V nedeljo je vodstvo doma priredilo lepo uspelo taboriščno slavlje kot poslovlilno prireditev. Prireditvi so prisostvovali med drugimi predsednik organizacije Kinderfreunde za Štajersko Pirzele in za Koroško Abuja ter referent početniške akcije Slovenije Žun. Slavja so se udeležili tudi otroci iz početniških domov v Hodišah in Krivi Vrbi.

Na sporedu so se vrstile igre, šport in plavalne tekme, kjer so otroci navdušeno sodelovali. Dekleta pa so predvajala plese. Med vsem sporedom je bilo seve tudi mnogo veselega petja iz mladih grl.

Veselnje in razpoloženje je bilo pristrčno in tovariško, samo misel na skorajšnje ločitev je bila grenka kaplja v mladih deset do štirinajstih srcih. Spomini na letovanje pa bodo ostali topli in lepi, prijateljske vezi med naraščajem obeh narodnosti pa trajne.

Borovlje

Minulo nedeljo smo obhajali v Borovljah naš tradicionalni vsakoletni semenj. Toľiko ljudi seveda ni bilo, kakor na „Kirchtagu“ v Beljaku, vendar se ga je udeležilo iz mesta in okolice staro in mlado. Slaščičarji s svojimi sladkarijami obloženimi stojnicami, posebno pa gostilničarji, so prišli popoldne in zvečer na svoj račun, ker pretočili so lepe množine alkoholnih tekočin za vedno žejna grla. Svoje k dobremu razpoloženju in ljudskemu veselju je doprinesel tudi lep sončni poletni dan. Pozno v noč so se predvsem mladi ljudje zabavali ob godbi in ve-

se. Vendar pa pri letošnji prireditvi omenjeni prizori nikakor ne bodo slabši, marveč po vsej verjetnosti še lepši, še bolj popolni in dovršeni; posebno velja to za harem, kateri zadnjič nikakor ni odgovarjal svojemu namenu, tokrat pa bo na njegovem mestu stal kar cel grad s stebri in velikimi okni. Prav tako bodo delali veličasten vtis tudi vsi ostali deli scenerije, mojstrsko izgotovljeni od mizarjev Lipija in Horija ter prekrasno poslikani od slikarja Karlija, kateri so pridno na delu že ves teden. V prvi vrsti zasluži posebno pohvalo za dovršeno izdelano scenerijo Lipej Prunč, ki je izdelal tudi osnutke za posamezne na novo izgotovljene scene. Brez dvoma je na zelo zgovoren in prepričljiv način dokazal svoje sijajne sposobnosti kot umetnostni mizar.

Poleg izrazitih strokovnjakov so na delu tudi še mnogi drugi, ki pod vodstvom Francija Cvitnika in Toneta Samonika pripravljajo prostrani prireditveni prostor za sprejem vseh tisočev gledalcev. Medtem pa imajo svoje skrbi tudi igralci z režiserjem Šimejem: treba je pripraviti vso garderobo, te in one rekvizite, potrebno pa je tudi preizkusiti, kako je z znanjem vloge, kajti za danes zvečer je napovedana zadnja vaja — generalka, jutri pa nastop...

V Svatnah in okolici je torej zadnje dni postalo razveseljivo živahno; priprave za veliko prireditev so v polnem teku.

Letos pa v Svatnah ne bomo gledali le priljubljene igre Miklova Zala, marveč nas bodo ob tej priložnosti obiskali in razveselili z lepim slovenskim petjem tudi znani solisti ljubljanskega radia Danica Filipič, Greta Ložar, Franca Koren in Avgust Stanko.

Ljubitelji slovenske prosvete širom slovenske Koroške! Jutri vas vabi in pričakuje rojstna vas Miklove Zale. —rj.

PRIREDITVE

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

GOSTOVANJE

kvarteta Radia Ljubljana

Naslednje dni bo gostoval kvartet Radia Ljubljana v sledečih krajih na Koroškem:

V petek, 14. avgusta 1953, ob 20.30 uri v Bilčovsu pri Miklavžu;

v soboto, 15. avgusta 1953, ob 15.00 uri na Trati pri Cingelcu;

v soboto, 15. avgusta 1953, zvečer na prireditvi „Miklova Zala na zgodovinskih tleh“ v Svatnah;

v nedeljo, 16. avgusta 1953, ob 15.00 uri v Pliberku pri Brezniku;

v nedeljo, 16. avgusta 1953, ob 20.00 uri v Žitari vesi v Prosvetnem domu.

Na koncertih bo nastopil kvaliteten kvartet Radia Ljubljana, ki ga bodo izvajali: Danica Filipič, Greta Ložar, Franca Koren in Avgust Stanko.

Vabljeni vsi na ta izredni prvovrstni kulturni pevsko-umetniški užitek!

Vabilo

na veliki glasbeni koncert, ki ga bo v soboto, dne 15. avgusta 1953, ob 15.00 uri v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ predvajalo

50 GODBENIKOV
Litostroja iz Ljubljane

pri Schützu v Skofičah.

Sodelovali bodo domači pevci pod vodstvom pevovodje Kernjaka.

Vabimo vse k številni udeležbi!

selem ljudskem rajanju. Sejem so mnogi nadaljevali še drugi dan, v ponedeljek, na tako imenovanem dnevu po semnju. —

Skupina pevcev našega Slovenskega prosvetnega društva, ki so se jim pridružili še nekateri drugi, so že nekaj časa pripravljali izlet. In zares, v nedeljo, se bodo odpeljali v Italijo, Jugoslavijo in preko Ljubelja nazaj v domovino. Želimo prijetno pot!

Komelj pri Pliberku

V zadnji slikovni prilogi smo videli žanjico z našega Komlja. Lepa je slika, toda težko in naporno je delo na naših hribih od pomladi do pozne jeseni. Že v pomladi so sklonjene na njih postavle plevic, ki na drobno preiskujejo okopavine in žito ter skušajo uničiti trdovratni plevel, ki si ne da dopovedati, da na obdelanih njivah ni potreben. To delo je zelo utrudljivo in počasno in če bi jih gledal iz daljave, bi mislil, da se nikamor ne premaknejo, toda v nekaj dnevih je njiva očiščena, pa se zdi, da je rast neodložna, skoraj razdejana, a potem požene močnejše, sita je sončne luči in ne more drugače, kakor da raste.

Nato pa se vrstijo dela dalje z malim odmorom v pomladanskih binkoštnih praznikih.

Potem pa pride žetev, višek vsega dela, dež in nevihta, letni sejem in jesenski dnevi. Med poletjem so žeganja, in tedaj, ko v bregu češnje rdi, je praznik in Šmarjeti in tudi na Komlju je takrat vedno ljudska veselica. Tak praznični dan so pozabljeni vsakodnevne brige in napori, zavлада spročćenje, smeh in petje in poskočen ples, praznična obleka, cvetoči dekliški obrazi in hrepenenje.

In jeseni škriplje preša in kmalu šepetajo ob vrenju dobri tepkovci v sodih in kletih. Proizvajajo dobro domačo pijačo, s katero radi postrežejo vsakemu potnemu popotniku, ki pride mimo.

Tak kmet z vsemi svojimi dobrimi, naravnimi kmečko gorskimi lastnostmi je tudi Brdnik, Bolha Martin, na Komlju. Strmo kmetijo obdeluje v lepem redu, uvedel je moderne tehnične pripomočke in se uspešno bori z zemljo za dovolj potrebnih vsakdanjih življenjskih potrebščin zase in družino. Kakor povsod v teh hribih, se Martin z napornim delom uveljavlja na svoji zemlji.

Pred leti so pokopali njegovo prvo ženo. Preboleti je moral težko izgubo in misliti, da bi nadomestil in izpolnil vrzel, ki je nastala v hiši. In zares, nekega lepega sončnega nedeljskega dne so se z okrašenim avtobusom peljali

v Žitaro ves in ko je minulo ženitovanjsko slavlje, je pripeljal na svoj dom drugo ženo Johano Stulčnik, tovarniško delavko iz Žitaro vasi.

Skupno bosta sedaj v sklopu ostale družine zmagovala dolžnosti življenja in delu in trudu bo podarila tudi narava vse potrebno.

Kadar pa uspejo češnje in teh na Komlju in posebno pri Brdniku ni malo, takrat Martin skuha prvovrstno češnjevo žganje in ga v svoji gostoljubnosti veseli, če more dobremu znanecu z njim postreči.

Podljubelj

Minuli torek smo zanesli na pokopališče v Podljubelju k zadnjemu počitku ob številnem spremstvu žalnih gostov v vsem kraju znanega fužinskega delavca Roka Oraže. Pokojni je bil kot socialist dolga leta občinski odbornik bivše občine v Podljubelju in se je po svojih močeh nesebično trudil za korist občine. Pred prihodom nacizma je bil tudi odbornik konzumnega društva v Borovljah. Kot pošten in miren značaj je bil pri vseh priljubljen in spoštovan ter ga bomo vsi ohranili v lepem spominu. Preostali ženi naše sožalje!

Goriče pri Borovljah

V prejšnjem Materinskem domu je letos zelo živahen živčav mladine, otrok, ki prihajajo sem na letovanje in okrevanje. Lahko slišimo različne jezike in narečja. Komaj so se odpeljali italijanski otroci, ki so se vidno okrepli, že so dospeli Dunajčani, ki se tudi počutijo pri nas prav domače.

Djekše

V Zgornjih Krčanjah je strmoglavil z nekega drevesa šestnajstletni Franc Wiednig. Pri padcu se je težko ponesrečil, ker si je zlomil obe roki. Ponesrečenega Wiedniga so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Celovec

Na celovškem velesejmu predvaja svojo rokodelsko spretnost tudi škodlar Janez Miklavc iz Kotmare vasi in se veseli prav živahnega zanimanja prikaza v prejšnjih časih tako važne predelave lesa. Nekaj tisoč skodel je pred očmi mnogih obiskovalcev že nacepil. Za njegovo delo se posebno zanimajo kmetje, pa tudi drugi obiskovalci. Že prve dni je izgotovil vzorec škodlaste strehe, kar je zelo trpežno in solidno delo. Škodlar Miklavc je mogel skleniti tudi kupčije in je med drugim pri njem naročil nek obiskovalec velesejma iz Salzburga škodle za planinsko in lovska kočjo.

ZA GOSPODINJO IN DOM

To in ono o novih umetnih vlaknih

Iz dneva v dan beremo o novih umetnih vlaknih. Orlon, dynel, dacron in acrilan, to so nova imena umetnih snovi, ki jim pripisujejo dobre lastnosti. So toplejše od volne, da se dobro perejo, ne propuščajo dežja, se ne mečkajo, molji pa jih ne marajo. Razen tega so zelo trpežne in se ne skrčijo med pranjem.

Prišel je torej nov čas v proizvodnji tekstilnega blaga. Dr. Adama iz kemičnega instituta neke ameriške univerze je dejal: „Kakor je avto spodrinil vozove s konjsko vprego, tako bodo umetna vlakna v naslednjih desetih ali dvajsetih letih nadomestila volno in druga naravna vlakna.“

Prevrat v tekstilni industriji je nastopil, ko so

Kaj mora gospodinja vedeti o jajcih

V različnih letnih časih dobivajo kokoši različno hrano. Ta vpliva na okus in trpežnost jajc in ne samo na barvo rumenjaka. Najbolj opazno je to spomladi, ko pozobljejo kokoši dosti raznega mrčesa, posebno majskih hroščev. Tedaj imajo jajca pogostokrat čisto poseben okus. Od različnih rastlin, ki vsebujejo barvila, dobe rumenjaki svetlejšo ali temnejšo, včasih oranžnorumeneno barvo. Taki rumenjaki ostanejo pri kuhi jajc v trdo zaradi prevelike količine tolišč pogostokrat mehki. Najboljša in najtrpežnejša so jesenska jajca, ker dobe kokoši v tem času največ zrnja in raznega semenja. Za vlaganje so tedaj najboljše jesenska jajca. Jajca vlagamo vedno v navpični in ne v ležeči legi. Vložena jajca pred uporabo zmijemo. Kuhati denejo jajca vedno v hladno vodo, kuhamo pokrita pri zmernem ognju. Ko začne voda vreti, so jajca mehko kuhana. Če bi jih dale kuhati v vrelo vodo, bi nam najbrž popokala. Kadar ubijemo jajce za kuho, lahko poplaknemo jajčno lupino, da ne ostane v njej nič dragocenih hranilnih snovi. Na ta način dobimo tudi lažjo in bolj elastično vsebino, iz katere napravimo tudi izdatnejši in lepši sneg.

Za pecivo ne zmešamo jajc takoj z moko, ampak z mlekom in vodo, ker je razdelitev v testu popolnejša in izdatnejša.

Nevložena jajca se dobro drže na hladnem in ne vlažnem prostoru.

leta 1938 iznašli nylon. Ta umetna snov pa se je uveljavila šele štiri leta po iznajdbi. Po vojni nylona niso več proizvajali v neskončno dolgih nitih, marveč so delali niti z določeno dolžino, da so jih lahko vpletali v puloverje, nogavice in tkanine kot okras. Umetna svila, ki jo izdelujejo iz celuloze in acetata, je bila dotlej glavni tekmelec bombaža in naravni svili, zdaj pa je že tako izpopolnjena, da uspešno tekmuje tudi z volno. Nato so iznašli drugo za drugim čedalje več umetnih vlaken — orlon, perlon, dynel, lacron itd.

Umetna vlakna pa niso nadomestilo, niti ne kak material slabše vrste, saj imajo pred volno več prednosti. Seveda nobeno vlakno ne more vsebovati vseh dobrih strani. Nekatere lastnosti teh vlaken morajo izdelovalci žrtvovati, da dobe druge.

Nylon je izredno prožen, zato je odlična surovina za ženske nogavice, ne prenese pa sončne svetlobe in saj. Orlon je odporen proti sončni svetlobi in vlažnosti zraka, zato ga lahko uporabljajo za tkanine namesto volne, ima pa to slabo lastnost, da ga je težko barvati. Dacron obdrži obliko, če ga še tako zmočijo ali mečkajo; pod likalnikom, čeprav ta niti ni vroč, pa se začne svetiti. Dynel ni goljiv, zato delajo iz njega zavese in posteljnino predvsem za ladje. Vendar ga smejo likati le z mlačnim likalnikom, sicer se skrči in postane trd. Včasih pa se poseb-

na prednost umetnega vlakna nenadoma spremeni v nasprotje. Tako se ljudje po svetu pogosto pritožujejo zaradi serana, iz katerega izdelujejo nestrgljive prevleke na avtomobilskih sedežih, da trgajo obleko.

Gotovo se bodo lastnosti umetnih vlaken pri nadaljnjih raziskavah še izboljšale. Umetna svila iz viskoze in acetata bo morda morala malo v ozadje, pa tudi bombaž in volna bosta ponekod spodrinjena. Znanstvene raziskave umetnih vlaken pa so zelo drage. Tovarne Du Pont so rabile za izdelavo prvega para nylon nogavic deset let, izdale pa so 27 milijonov dolarjev, za razvoj orlona in dacrona pa so potrošile že 90 milijonov dolarjev.

Volna je v nekem smislu pravzaprav sama sebi najhujši sovražnik. Rjava, umazana, pomešana s travo in plevelom, pride v predilnice. Preden jo spredejo, mora skozi vrsto dragih naprav. Umetno vlakno pa pride v predilnico čisto in z vedno enakimi lastnostmi. Seveda znanstveniki raziskujejo tudi volno vzporedno z umetnimi vlakni. Ko jo bodo pomešali z umetnimi vlakni, si bo volna utrla pot tudi na tista tržišča, ki so ji za sedaj še zaprta.

Razen tega pa imajo rejci ovac še eno prednost. Znatno del dohodkov dobijo namreč od mesa teh živali. Ovce s svojimi proizvodi so velika gospodarska sila, v katero je investiran mnogokrat večji kapital kot v industriji umetnih vlaken. Na zemlji je nad 760 milijonov ovac, tovarne po vsem svetu pa potrebujejo skoraj milijardo kilogramov volne na leto.



Spodnje krilo in nočna srajca iz svile

Bitka za krila

Med pariškimi in londonskimi modnimi hišami se je vnela huda bitka, ki jo imenujejo po svetu „bitka za krila“. Gre namreč za to, da hočejo pariške modne hiše spet uvesti mode kratkih kril, katerih dolžina bi ne bila več kot 40 cm od tal. Temu pa so se v Londonu uprli. Uvodniki nekaterih znanih časopisov so polni polemike okrog „bitke za krila“. Eden teh listov poziva Londončanke, naj nikar ne podležejo diktaturi pariških modnih muh in naj nobena „ne kaže kolen“. Spet drugi list piše, naj se pariški modni diktatorji nikar ne vtikajo v zadeve angleških žena, modni kronist tega časopisa pa

napoveduje osebno vojno tistim, ki hočejo vsiliti novo dolžino kril. „Zelimo si stabilizacijo mode, srednje dolžino“, dodaja kronist, „kajti v primeru skrajšanja kril bi bile vznemirjene armade zakonskih mož.“ Eden najbolj znanih komentatorjev Gilbert Harding, sodelavec angleške radijske družbe in televizije, piše v listu „People“: „Čas je že, da se naše žene upro francoskim modnim muham.“ Angleški romanopisec Wilson pa pravi: „Cecil Beaton, fotograf njenega veličanstva, je dejal, da bo vsaka žena, ki bo nosila čez šest mesecev obleko po starem kroju — smešna.“

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Ko se meje med sosedi ne razločujejo več

V nekaterih krajih ne obnavljajo stare mejnike; kamen, ki označuje mejo se izruva, se pogubi, drevo se poseka, če je staro, tudi strela ga lahko uniči. In tako se ravna starejši posestniki, le še po spominu, sčasoma le bolj prilično, pa se vseeno razumejo med seboj, če niso preveč natančni, toda dobri in pošteni.

Posestva pa prevzame mladi rod; marsikateri sin ni bil vedno doma, pri sosedu se je novi gruntar priženil iz oddaljenega kraja, ali pa se otroci sploh niso posebno brigali za mejo — saj se stari niso nikdar pričkali! Kar naenkrat eden ali drugi vpraša po meji. Mejniki ni več, obmejnih dreves ni več, potok teče malo drugače, vmes si je nekdo sezidal novo hišo, nov hlev — kaj sedaj?!

Med njimi je eden, ki bi to zmedo rad izkoristil za to, da pridobi za svoje posestvo malo več sveta. Drugi godrnajo, ker se potem ta zmeda še bolj razširja. Ena meja žene drugo!

Ali se naj vsi pravdajo med seboj? Ali naj nastane zaradi nerazločnih in negotovih mej ravno toliko dragih pravnih, ko bo vsakega stala pravda mnogo več, kakor to, kar si je pridobil, drugi pa bi naj imel dvojno izgubo? Ne, to ni potrebno, zakon pozna za to bolezen drugo zdravilo!

V takem slučaju ima vsak sosod — lastnik zemljišča pravico, da zahteva od sodišča — kar na zapisnik, brez tožbe — sodnijsko obnovitev in ureditev mej. Sodišče odredi obravnavo na licu mesta in povabi k tej razpravi vse prizadete lastnike; če kdo vabila ni dobil in misli, da je v tej zvezi tudi njegova meja negotova — ali pa pravilna, lahko pristopi. Če pa kdo ne pride, se obravnava vrši tudi brez njega.

Sodišče zakoliči s pomočjo izvedencev sporne negotove dele, zasliši prizadete stranke in druge posestnike na vasi — do katere meje se je vršilo uživanje posesti, to se pravi, do katere meje so sejali, orali, pasli in to brez kakega ugovora. Vrhu tega pa skuša izvedenec geometer ugotoviti mejo po drugih bolj oddaljenih mejnikih, ki so od vseh priznani. Če se to natančno ne posreči, razsodi sodišče na podlagi uživanja, ki v zadnjih letih ni bilo sporno, ki je bilo od vseh priznано. Če je tudi ta podlaga dvomljiva, pa določi sodišče mejo tako, da bi čim bolj ustreglo vsem. Pri tem pa sodišče določi tudi vrednost tistih delov zemlje, ki so bili sporni. Če znaša vrednost več, kakor v odredbi določeni znesek, imajo nezadovoljneji pravico, da v pravi s pomočjo tožbe zahtevajo mejo, ki jih smatrajo za bolj pravilne.

Sicer pa velja odredba komisije in se meje zakoličijo oziroma postavijo novi mejniki.

Stroški sodne komisije se razdelijo po velikosti delov. Če se pa izkaže, da so meje vendarle vidne in gotove — od vseh priznane, nosi stroške tisti, ki je komisijo zahteval.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Ne bojmo se zobozdravnika

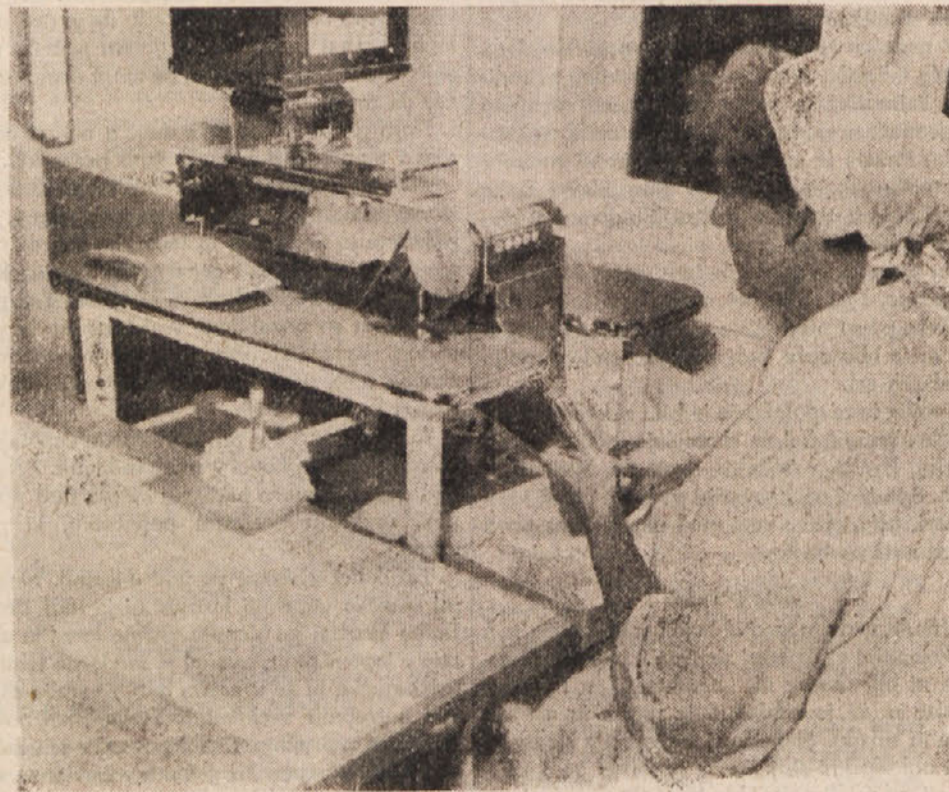
Zakaj ne hodiš redno k zobozdravniku? Brez dvoma zato, ker se bojiš bolečin. Tako mnenje je popolnoma napačno! Zobozdravnik bo odkril zobne poškodbe poprej, še preden te bo začel zob boleti. Prav v takem stanju bo zobozdravnik zdravil tvoj zob mnogo lažje. Če pa čakaš zaradi strahu pred zobnimi bolečinami, prav gotovo ne moreš pričakovati, da te bo mogel zobni zdravnik zdraviti brez bolečin. Pa četudi bi temu tako bilo, opogumi se, napoti se k zobozdravniku, pomisli, da tudi on pozna hude zobne bolečine, najbrž tudi že iz lastne izkušnje, zato bo tudi tebi skušal lajšati bolečine, saj ima na razpolago za to potrebna sredstva. Z lahkoto ti omrtviči tiste dele čeljusti, v katerih ima oprava z bolečim zobom, v težjih primerih ti bo dal morda kratkotrajno narkozo, da se niti zavedal ne boš, kdaj bo opravil svoje delo.

Če pa meniš, da so tvoji zobje zdravi, da ne potrebuješ zobozdravnika, se hudo motiš. Ni samo zobna gniloba ali karies, za katero boleha večina ljudi, edina zobna bolezen. Zelo pogosto se pojavlja tudi paradentoza. To je predčasno majanje zob, ki ga srečujemo pri ljudeh srednje starosti, včasih pa tudi že pri mlajših. Ta bolezen se v večini primerov pojavi neopaženo, odkrije jo pa lahko samo izvežbano oko zobnega zdravnika, ki more bolezen v pravem času ustaviti, če že ne popolnoma ozdraviti. Če prideš k zobozdravniku, ko se zobje že majejo, bo zdravljenje mnogo težje.

Tudi bolezen, češ da boš moral tako pogosto hoditi k zdravniku, ni na mestu. Če so bile zobne poškodbe pravočasno odkrite, bo zob v najkrajšem času popravil, morda že v prvi ordinaciji. Če si pa tako dolgo odlašal, da se je zobni živce že vnel, boš moral seveda hoditi k zobozdravniku dalje časa. Če pa je treba morda zob izdreti, se to tudi zgodi brez vsake bolečine. Ko pa nastanejo zaradi izdrtih zob v čeljusti praznine, si dajmo to popraviti z mo-

stički, kajti tretji zobje ti ne bodo zrastle, prevelike praznine v čeljusti pa preveč obremenjujejo preostale zobe, kar bi se utegnulo nekoč maščevati.

Mnenje, da otrok ne potrebuje zobozdravnika,



Dalekosežna mehanizacija vseh delovnih postopkov je posebno v podjetjih za zdravstvo izplačljiva, ker se na ta način izognemo vsakemu onesnaženju produktov. Naša slika kaže številni stroj za tablete v neki tovarni kemičnih produktov v Salzkammergut-u, ki je bila s pomočjo ameriške gospodarske misije modernizirana. (AND)

Ivan Cankar Nepotreben človek

Moje življenje je čisto brez pomena, — brez pomena za mene samega in za druge. Nikogar ni, ki bi me kdaj pogrešal, in tudi ko bi hotel, ne mogel bi koristiti nikomur. Vse niti, ki vežejo človeško bitje na zunanji svet, so protigane, ali pa jih zame sploh še nikdar bilo ni. Kjer stojim jaz, bi bil ravno tako lahko prazen prostor; nihče bi se temu ne čutil.

In v meni samem ni ničesar trdnega in samostojnega. Moji nazorji, moje misli in moji čuti: — mehko testo, ki se preobrazuje vsak trenutek v drugačne oblike. Jaz ne vidim pred seboj nikakega smotra. V meni ni nikakega življenja, ki bi moglo absorbirati moje moči. Vse to sem začel čutiti vedno jasneje, in vznemirjaljo me je čedalje bolj.

Kako je prišlo, da sem pričel umirati pri živem telesu? Jaz nisem boljši od drugih, pa tudi slabši ne. V moji zunanosti in v mojih navadah ni ničesar takega, kar bi moglo odbijati, — ali bogvedi, zdi se mi, da tudi nič zanimivega ni. In jaz poznam čisto navadne poštene ljudi, ki ne stoje niti višje niti nižje od mene: — vtikajo se v vsako stvar in vsakdo se ozira nanje, povsod imajo uspeh; kakor se vidi, bi svet ne mogel hoditi brez njih svojo pot dalje.

Jasno je, da si nisem kriv sam svoje brezpomembnosti; usoda je odločila nad menoj.

A ko sem bil zapazil s strahom in grozo, kako globoko sem stal že ob prepadu popolne duševne smrti, tedaj sem se vzdramil in sklenil, da se borim proti nji s svojimi poslednimi močmi. Hotel sem, da izpolnim s svojo osebo kakršnokoli mesto, da se vprežem v veliki voz svetovnega hitenja, — hotel sem, da opozorim nase, da vzbudim zanimanje, da koristim ljudem in zadovoljim samega sebe, — hotel sem skratka, da živim.

Pregledal in pretehtal sem svoje talente, kakor popotnik svoje kovčke, preden se odpravi na potovanje. Zapazil sem z zadoščanjem, da me ni obdral Bog nič manj radodarno kakor moje ljube vrstnike. Skrbelo me ni, da bi prijel morda za kakšno napačno stvar, — da bi mi morda spodletelo vsled same nesposobnosti. To

bi bilo docela nemogoče. Kolikor vidim, peča se nebroj ljudi s stvarmi, o katerih nima nikaškega pojma, in kljub temu jih častijo in slavijo.

Prišel sem delovati z vso skrbjo in predvidnostjo.

Najprvo sem ponovil vse svoje ljubavne zveze in pripravil sem si celo novih. Hotel sem imeti koga, kateremu bi bil neobhodno potreben, ki bi brez mene ne mogel živeti. V kratkem sem zanemarljivo vse druge in oklenil sem se s silno ljubeznijo svoje ljubice Pavle; zakaj ona je imela čudovite lase: — polno, valovito morje, bleščeče se v rdečkastem zlatu. In zaljubljen sem se v to morje, poljubaval ga nesvesten s poželjivimi, trepetajočimi ustnami, potapljal vanj svoje roke in lice, in čelo.

Ali drugega ni bilo pri vsem tem ničesar. Jaz sem čutil samooomamljivo toploto njenih las in ona je čutila samo moje božanje in moje poljube...

„Kako te ljubim, Pavla, ti moja duša!“
„Kako te ljubim... ljubim...“ ponavljala je Pavla.

V oči pa se nisva ozrla drug drugemu in, kadar sva pogledala v stran, nasmehljala sva se oba. Čutila sva prav dobro, da je vse to samo neumna laž. Najini duši sta bili daleč druga od druge, niti poznali se nista. Čemu je potrebno to brezmiselno igranje z ustnami in rokami? Ko sem se vračal nekoč od nje, pljunil sem v stran in prišel nisem nikdar več...

Posegel sem v javno življenje. Priklonil sem se neki solidni stranki, navdušil se za karkoli. Govoril sem na dveh, treh shodih; in govoril sem jako dobro, pametno in prepričevalno. In ploskali so mi in čestitali; — ali trenutek potem se ni živa duša več menila za moje besede. Niso me uvaževali nikjer, govorili niso nikjer o meni, vabili me niso nikamor. Ali kljub temu tudi ne morem reči, da bi me bili prezirali. Nikakor ne. Pozdravljali so me prijazno in mi stiskali roke. A ta prijaznost je bila tiste čudovite vrste: — „Dragi moj, ti si mi jako ljub, neizmerno ljub. Da če bi to ne bilo tukaj, bi bilo tudi vseeno!“ Niso me podili iz družbe, ali tudi po-

grešali me niso. Moja odsotnost ali prisotnost ni spravila nikdar niti najmanjše stvari iz tira.

V svoji obupnosti sem sedel, da bi spisal moderno dramo. Na tak način si pridobe veljavo celo najneznamenjši duhovi.

Ko sem jo izročil, odgovoril mi je direktor gledališča tole:

„Ne nedostaje ji ničesar; prizori so pošteni, pametni, vsak na svojem mestu. Ali vrag vedi, — če spravim vaše osebe na oder, zdi se mi, kakor da bi ostal popolnoma prazen. Ljudje bi ne ploskali in ne žvižgali... Oprostite: — misli so imenitne, dejanje je krasno, strasti resnične in pretresljive, — a nad vsem leži kakor mrzla, meglena plast nekaj brezbarvnega, brezpomembnega, nepotrebnega.“

Povesil sem glavo in roke so mi omahnile. Izprevidel sem, kako neumno je bilo misliti na vsako rešitev. Usoda mi je stopila na prsi in se me oklenila z železnimi prsti krog vratu. Kako bi se dalo tu pomoči?

Uredil sem, kar je bilo treba urediti, in napisal svoj testament. Nato pa sem poiskal svojega znanca Kalpurnija Brezovnika. Nikakega posebnega opravka nisem imel z njim; toda pred smrtjo se mi je zaželelo še, razgovorjati se s komerkoli. In na misel mi je prišel ravno Kalpurnij.

Tone Šifrer Kmečko leto in delo

Simfonija

Kmečko leto in delo, polje in nebo prepeva venomer simfonijo z vsemi ustvarjenimi barvami in s tisoči glasovi, vendar je kmet preveč pogreznjen v težko delo, da bi jo slišal vsak dan. Samo včasih ji prisluhne, ko igrajo barve zemlje in neba fortissimo, a takoj se spet pomakne v skrbi in utrujenost.

Kdor ima zanj oko in uho, jo vidi in sliši. Kako igra vse leto vsak dan, zdaj vriskajoča v poskočnih valovih vlažnega juga, nato monotona, samo v barvi cerkvic na hribih izraziteje trepetajoča pesem oblačnega brezdeževnega

Imel je nenavadno debelo glavo, na nji pa samo par majhnih, belorumenih, zavitih laskov. Ljudje so govorili o njem kakor o malokom; upoštevali so ga pri vsaki priložnosti; ali vendar si ne morem domisliti, da bi bil storil kdaj kaj posebnega. Njegov široki, rdeči, solidni obraz pa je vzbujal zaupanje in spoštovanje.

Prijatelj, ti si bedak, je dejal. Tu se mučiš in trudiš čisto po nepotrebnem. V svoji naivnosti greš in se pehaš, kako bi ljudem koristil, kako bi reševal domovino in človeštvo in pomagal, da se zrine veliki voz naprej. In naposed obupavaš, ako vidiš, da te živa duša ne potrebuje... Ne bodi neumen, moj sin, ti in naš najlepše lastnosti, kar jih je treba pametnemu človeku, da živi srečno in zadovoljno. Tvoji talenti niso presilni, vznemirljivi; tvoje misli niso predrzne in visokoleteče, in tudi ne izvorne, tvoj značaj ni tako močan, da bi podiral plotove in skale prevračal... Ti si eden izmed nas... Bodi ljudem v napoto; vtikaj se v stvari, ki te nič ne brigajo; nastavljaljaj se tja, kjer te je najmanj treba; kadar vlečejo drugi naprej, porivaj ti nazaj; kadar se navdušujejo, smehljaljaj se ironično in mežikaj z očmi: — hipoma stojiš v največjem vrtincu življenja in ljudje bodo gledali nate... To ni težko in družbe tudi ne boš imel slabe. Najviše glave štejemo s ponosom medse, polovico inteligence je naše...

Do solze ginjen sem objel Kalpurnija in poljubil ga na obedve lici.

dne, ki se zdi, da se je odrgalo v doline iz brezčasa tam na gorah.

Ob žetvi prepevajo barve na vso moč; to niso dnevi razpršene svetlobe in poltonskih doživljenj, izraz žetve je fortissimo akordov, ki se spreminja samo po durih. Potem glasbila na njihah druga za drugim utihajo, nazadnje ostane samo oves, poln starega izročila in mehke, nekoliko otožen v svojih mehkih plevah, ker ne more nadaljevati preobilnega dela, ki so ga prej opravljala druga žita. Zato pa udarijo na dan rogovi, ki pojejo s krompirjevih njiv, in nežni glasovi druge vijoline z rumenkasto naddahnjih razorov kličejo aje.

Zdaj prevladuje ta barva in zvok, zdaj druga, za katero se moraš zanimati, ker je tako močna in očitna; druga prepeva kratek intermezzo svoje pesmi sama zase, ampak kdor jo sliši, mu ostane v duši jasen in prijazen spomin nanjo. Taka je raznobarna detelja, ko evete, tak je poniglavo trdovratni osat, katerega cvet čudovito diši.

Sožitje

Na polju je pričujočih cela vrsta sožitij, ki ometajo in izpričujejo misli o boju za obstanek. Ampak ta sožitja sta ustvarila človekova volja in čas. Detelja in oves, krompir in fižol sta skupaj, v kozolcu fižol in otava tako, ko sta en dan zahtevala, da so ju pospravili. Ajda živi z žametnimi brstiči rdeče detelje, navadno jo prerašče, včasih, če je prerodka, skuša detelja zapopiti ajdo.

Prva jesen

Prva jesen se pozna na nekaterih jablanah, ki imajo velike okrogle rumene sadove in obnem žerumeno listje. To so navadno jableane rumenega bellefleura.

Gora se ne zmenj za dolino, dolina se neprestano zaveda gore nad seboj.

Ko se vračam iz daljnega sveta domov, so vse stvari zmerom manjše, kakor si jih predstavljala spomin, samo gore so vedno višje.

(Izbor iz pesmi in proze)

O brezdelnih bogatinih

George Bernhard Shaw:

Naj vas pri tem poglavju nikar ne zmoti dejstvo, da ljudje z velikimi dohodki, ki jih niso sami zaslužili, nikakor ne lenarijo in ne postopajo kar tja v dan. Zivahnejši med njimi se celo preveč ženo, tako da morajo kdaj pa kdaj v zdravilišče, da si opomorejo. Tisti, ki skušajo življenje spremeniti v ene same dolge počitnice, spoznajo, da si morajo odpociti tudi od tega. Lenarjenje je tako nenaravno in dolgočasno, ki od sile utruja. Na starih knjižnih policah bosta morda našli pozabljene knjige iz devetnajstega stoletja, v katerih se kakšna viktorijanska modna dama otepa očitkov lenobe s tem, da opisuje dnevni red v svojem gospodinjstvu in na obiskih po Londonu. Jaz bi še šel dosti rajši prodajati vezalke za čevlje, kakor da mi je bilo usojeno tako živeti. Na deželi je šport tako potanko organiziran, da ima vsak mesec v letu svoje posebnosti, v ta namen potrebne ribe in ptičje goje tako skrbno, da je za ubijanje vedno kaj na razpolago. Nevarnosti in atletska dejanja, o katerih se revežem v mestih niti ne sanja, so v podeželskih dvorcih, kjer zlomljen vrat komaj velja za nesrečo, čisto vsakdanja reč. Če ni športov, so igre: smučanje in sankanje, polo, tenis, drsanje na umetnem ledu in še kaj. Vse to zahteva precej več telesnega naporu kakor bi ga bila voljna žrtvovati ta in ona revna ženska. Mlada dama bo po takem napornem dnevu med večerjo in spanjem preplesala daljšo pot, kakor jo opravi poštar. Resnično edini ljudje, ki so prav nesramno leni, so otroci tistih, ki so pravkar obogateli, otroci „novopečenih bogatinov“.

Ker ti nesrečni srečniki niso ne atletske izurjenosti ne družabno disciplinirani kakor stari bogatini, pri katerih je tako imenovano „lepo življenje“ izbrušena umetnost, ki zahteva strogoga učenja, ne vedo, kaj bi sami s seboj počeli. Zato je njihovo brezglavo pohajkovanje in požiranje čokoladnih krem, cigaret, kokteljkov in slabše vrste romanov in ilustriranih revij ob prevažanju iz enega velikega hotela v drugega v dragih avtomobilih zares pomilovanja vredno. Že naslednji rod zapravi premoženje ali pa gre v šolo k tistemu razredu, kateremu zdaj lahko pripada, ter si pridobi njegove spretnosti, njegovo disciplino in navade.

Poleg špartanskega načina življenja, ki so ga iznašli zato, da zaposluje ljudi, ki jim ni treba delati in ki je pravzaprav ostanek stare plemenske ureditve, ko so bojevniki lovili in se bojevali, žene pa gospodinje, je še glavno delovanje, s katerim se mora ukvarjati vladajoči razred, če naj obdrži v svojih rokah vso politično oblast, ker je to delo zastojeno ali pa tako slabo plačano, da ga ne more prevzeti nihče, kdor se z delom preživlja, nadalje, ker so za višja mesta v državni službi potrebni izpiti, ki jih ne more opraviti nihče, kdor nima za seboj zelo drago izobrazbo, ostaja to delo v rokah bogatinov. Le tako si lahko pojasnimo sicer čisto nerazumljivi odpor lastniškega razreda zoper vsak poskus, da bi bilo delo v parlamentu zadostno plačano, čeprav imajo sami poglavitna mesta v parlamentu. Čeprav so sami bili častniki v armadi, so storili vse, da častnik ne bi mogel živeti s svojo

plačo. Čeprav so se vsi sedeli v parlamentu, so odklanjali, da bi država plačevala poslance in njihove volilne stroške. Čeprav so videli, v diplomatski službi rezervat za svoje mlajše sinove, so stavili pogoji, da ne more biti sprejet noben mladenič, ki nima vsaj štiri sto funtov lastnega letnega dohodka. Borili so se in se še borijo, da od političnega dela nihče ne bi mogel živeti, sicer bi se uprava odprla tudi revnim, oni pa bi bili ob svoj monopol.

Ker pa delo pri upravi države mora biti opravljeno, ga morajo opraviti sami če ga nočejo prepustiti drugim. Zato najdete bogatine v parlamentu, v diplomaciji, v vojski, v pravosodju in krajevnu samoupravi, da ne govorimo o upravljanju njihovih posestev. Ljudi, ki tako delajo, pravzaprav ne moremo imeti za „brezdelne bogatine“. Zal pa opravljajo to delo pri vladanju s predstvom in korist privilegijem svojega razreda, da lahko lenari. Zaradi splošne koristi bi bilo dosti bolje, če bi se zabavali, kakor večina njihovega razreda, vladanje pa rajši prepustili dobro plačanim uradnikom in ministrom, ki bi varovali vse države.

Žene brezdelnega razreda je nekoč krepilo njih delo: rodile so otroke in so gospodinje. Dandanes pa se jih mnogo zateka h kontrarepciji (ki ji pravijo tudi kontrola rojstev), pa ne da bi rodile omejeno število otrok, temveč da bi se temu sploh ognile. Staromodno domače gospodinjstvo se vse bolj umika življenju v hotelih in stanovanjih s služinčadjo ali pa prevzamejo to delo dame, ki jim je to poklic in so nekako ravnateljice zasebnih hotelov. Če bi bila to navadna delitev dela, ki bi omogočila ženi, da bi se ta posvetila kakšnemu poklicu, bi še šlo. Kajti marsikatera ženska ni prav nič sposobna za gospodinjstvo in zato prav tako malo sodi v kuhinji ali otroške sobe, kakor — po splošni sodbi — možki.

Pri ženskah z nezaslužanimi in čezmernimi dohodki pa omogoča ta način popolno jalovost in iskanje ugodja, s čimer se mnoge bogatinke prav do skrajnosti okoriščajo, ker drugače ne znajo.

Seveda je zmeraj nekaj primerov, da izredni mošje in žene z dovoljnim nezaslužanim dohodkom, s katerim bi lahko brez dela živeli, delajo več ko tisti, ki od dela žive, ter porabijo večino svojega denarja za napredek sveta. Florence Nightingale je v krimski vojni organizirala bolnišniško službo. Prepričevala je okorele vojaške zdravnike, opravljala nepriljetno in nevarno delo v lazareti, ko bi doma lahko udobno živila brez dela. John Ruskin je objavil poročila, kako je porabil svoje lepe dohodke in kaj je vse storil, da bi dokazal, da je vsaj on pošten delavec in skrben upravitelj enega ljudskega premoženja, ki mu je pripadel. Ljudje tega kar niso mogli razumeti in so menili, da ni čisto pri pravem. Ko je pozneje kakor Jonathan Swift zapadel melanholiji, so si veselo zatrdjali, da se niso o njem prav nič motili.

Ko smo tako izčrpali pomen besed „brezdelni bogatini“ in smo dodobra spoznali, da „brezdelni“

ne pomeni, da nič ne dela (kar ni mogoče), temveč, da ne dela nič koristnega, da samo ravpravlja in nič ne ustvarja, lahko pritačemo to vzdevek razredu, ki šteje v skrajnem primeru desetino prebivalstva. Da lahko vztrajajo v brezdelju, mora ostalih devet desetih živeti v tako popolnem suženjstvu, njih sužnost kot taka sploh ni uzakonjena. Lakota zadosti kroti reveže, da ne nalaga njihovim gospodarjem nobenih tistih obveznosti, zaradi katerih so sužnji za lastnike tako dragi. Še več, reve ženske bi se bridko pritoževale, če bi se kakšna bogatinica zgolj zaradi zdravja lotila navadnega dela. Kajti zdelo bi se jim, da bogatinica odjeda revam kruh.

In zdaj prihajamo do viška ironije niti ne voha, bo rajši rekla, da je to božja sodba. Ko smo dovolili tem ljudem zavidano prednost, da smejo imeti dosti denarja in nič dela (naš prismojeni recept za popolno srečo in polno svobodo), spoznamo, da smo jih napravili kilave in nezdrave; namesto da bi lenarili, vedno kaj delajo, da bi „ostali zmorni“ za brezdelje. Namesto, da bi delali kar se jim poljubi, se navezujejo na utrudljiv red, ki mu pravijo družba in zabava. Če bi kaj takega skušali vsiliti navadni služkinji, bi vam pri prič odpovedala, trapisti bi postal brezbožnik, samo da bi se rešil. Samo del vsega tega indijski del, odkriti povratek k preprostemu življenju, lovu, streljanju in življenju na deželi, je znosen. Pa še to zamoraš biti po polji divjak, da se ne naveličaš. Toliko o početju brezdelnih bogatinov!

Naročilnica za knjige

Poslajte mi, prosim, po povzetju naslednjo knjigo (naslednje knjige):

.....izvodov	Cankar: Jaz, bratje, pa vem za domovino, ppl., 355 str. šil. 17.50
....."	Magajna: Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih, ppl. 165 str. šil. 13.50
....."	Bevk: Kresna noč (antikvarično), pl., 314 str. šil. 16.50
....."	Seliškar: Nasedli brod (antikvar.), pl. usnj., 423 str. šil. 26.—
....."	Mevlja: Veselo in pikre, br., 100 str. šil. 8.—
....."	Jurčič: Spisi, IV., pl., 454 str. šil. 25.—
....."	Jurčič: Deseti brat (ilustriran), pl. 372 str. šil. 29.50

(Knjigo, ki jo želite, podčrtajte!)

(podpis)

Knjige so vezane v platno (pl.), polplatno (ppl.) ali pa so broširane (br.)

Tehnika in znanost v davnih časih

Res sta se znanost in tehnika dandanes tako razvili, da postajata nevarni za izumitelja sama, če ju ne bo znal in hotel izkoristiti v bolj pametne namene, kot je vojna. Pri vsem tem ponosu na današnji moderni čas in njegove pridobitve pa pozabljamo, da sta bili tehnika in znanost tudi že preje, v starem veku, razviti do nenavadne višine. Zgodovina kot taka nam je ta svet preveč odmaknila...

Ko je grška kultura dosegla vrhunec so na primer bile velike vetrnice za namakanje v Srednji Aziji že opuščene, ker so ljudje z njimi že dosegli svoj namen. To je bilo pred 6000 leti, kakor cenijo raziskovalci. V tisti dobi so indijske kulture v Srednji in Južni Ameriki dosegle višek. Pred 10.000 leti je n. pr. narod Maya, ki je prebival na ozemlju današnje Mehike, že imel zvezdni koledar, dognan po astronomiji, to se pravi, da je bil bolj znanstven kot današnji. Ker je ta koledar temeljil na dolgotrajnih opazovanjih vsega, je razumljivo, da so morali že takrat poznati načine za merjenje dolžin in kotov.

Kot menijo znanstveniki, so kotomer uporabljali najprej v dobi 1200 let pred našo ero v Egiptu in nekoliko pozneje tudi na Kitajskem. Brez uporabe kotomera bi ne mogli zgraditi piramid, brez poznavanja perspektive ne veličastnih stavb. Poznali so takrat tudi že šestilo, dobro so računali ploščino in prostornino.

Dva tisoč let pred našo dobo je dal Hamurabi — ko je predpisal nove davke — izmeriti vsa posestva. Še starejše merjenje pa je znano iz zapiskov o kralju Ime Sinu (2440 let pred našo ero), katerega posestvo je merilo 48 km². Znanstveniki menijo, da so se pri merjenju takrat zmotili za 61 ha, kar jim vsekakor lahko oprostimo.

Isti babilonski cesar, ki je dal meriti zemljišča, Hamurabi, je dal takrat graditi tudi velike silose. V enega so lahko shranili toliko žita, da je zadostovalo za 700.000 ljudi, če je nastopila lakota. Stavba se je deloma ohranila do naših dni in odkriva veliko poznavanje tehnike visokih gradenj, znanje odrejanja profilov, horizontale ter projektiranja.

Navadno so za horizontalo izbrali četverokotnik, tako da so izkoristili v tem okviru vse arhitektonske možnosti. V notranjosti je stavba grajena iz posušenih opek, ki so med seboj po-

vezane z asfaltom; na zunanji strani so pokrite s ploščicami, medtem ko so privatne, kmečke kočice gradili pretežno iz ilovice. Svetišča so gradili do velike višine v nadstropjih, ki pa so bila razvrščena terasasto. Vsaka terasa je bila visoka kakih 6 metrov, tako da so bila svetišča bolj podobna gričem kot pa hišam. Ti veliki templji pa so kmalu propadli, ker niso imeli trdnih temeljev.

Egipčani so zgradili na kraju današnjega Sueškega prekopa podoben, a mnogo manjši prehod za svoje ladje, ki je deloval več stoletij. Zakaj je dobesedno izginil s površine in ga le še zapiski omenjajo, ni znano; znanstveniki menijo, da ga je verjetno neki faraon ukazal zasuti iz neznanih vzrokov. V zadnjem stoletju pred našim štetjem je Heron iz Aleksandrije odkril, kako se računa površina trikotnika. Takrat je izdal priručnik za gradnjo jezov, svetišč in piramid. To je bila „zajetna knjiga“ v osmih zvezkih. Edina napaka je bila, da so še vedno računali z nenatančnimi merskimi enotami.

Kdaj so odprli prvo kavarno v Evropi?

Ko so Turki oblegali Dunaj, je ostala Dunajčanom kot vojni plen velika količina kave. Dunajčani so na vse kriptle poskušali prodati to kavo, ker pa ni hotel nihče kupiti, je vojni svet podaril to kavo nekemu Poljaku, ki je takoj nato odprl kavarno, torej prvo v Evropi. Prva kavarna je bila potemtakem ustanovljena leta 1663 na Dunaju. Nihče si takrat ni mislil, da bodo Dunajčani, pa tudi Evropejci sploh tako strastni uživalci kave in da je postala kava skoraj nepogrešljiva pijača v vsakdanjem življenju. Na svetu je okoli sto različnih vrst kave.

Gladovna stavka, ker ni dobil žene

Dragotinar Niaz Mohamed iz Rawalpindi pri Karačiju je pričel gladovno stavko, ker ni mogel dobiti nobene žene, ki bi ga hotela poročiti. Stavkal bo tako dolgo, dokler mu mestni očetje ne priskrbijo žene. Nesrečni Niaz Mohamed je 35 let star in se mu že petnajst let ni posrečilo, da bi se poročil, čeprav je pripravljen izdati v to svrhu nekaj tisočakov.

Zbiralec posnetih političnih govorov

Neki Dickson iz Pittsburga, ameriškega industrijskega mesta, je gotovo edini zasebnik na svetu, ki zbira gramofonske plošče s političnimi govori. Kak zgodovinar v bodočnosti bo gotovo zelo vesel te nenavadne dokumentacije dogodkov sedanosti. Dickson ima 10.000 plošč z govori državnikov iz vseh držav. Med vojno je sam posnel po radiu več političnih govorov Chamberlaina, Selasija, Mussolinija in Hitlerja. Posnel je tudi govor windsorskega vojvode, ki se je odpovedal prestolu. Največ ima seveda plošč z govori ameriških državnikov. Na magnetofonski trak lahko posname Dickson vsak govor in vsako radijsko oddajo.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
6.20 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 9.05 Zelje poslušalcev — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert 14.10 Kar si želite — 17.10 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno ob: 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00.

Sobota, 15. avgust

10.00 Maša — 11.00 Slavnostne igre v Solnogradu — 13.45 Vedra oddaja — 14.45 Pozdrav zate — 18.00 Pogled v svet — 19.00 Igra graška godba na pihala — 20.15 Športna poročila — 20.20 Veseligrada.

Nedelja, 16. avgust

7.15 Sonce čez hribeček gre, pesmi v nebo done... — 8.10 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.15 Lepe melodije — 12.45 Kulturno zrcalo tedna — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 20.15 Športna poročila — 20.20 „Ljubezenske pripovedke, ki jih je življenje napisalo“.

Ponedeljek, 17. avgust

10.15 Od melodije do melodije — 11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slovenska oddaja — 19.00 Slavnostne igre v Solnogradu.

Torek, 18. avgust

11.00 Lepe melodije — 14.30 Slovenska oddaja — 15.30 Za družino in ženo — 18.30 Slovenska oddaja — 20.15 Šaljiva oddaja.

Sreda, 19. avgust

10.45 Iz ženskega sveta — 14.30 Slovenska oddaja — 16.30 Knjižni kotiček — 20.00 Slavnostne igre v Solnogradu.

Četrtek, 20. avgust

10.45 Nasvet v življenjskih vprašanjih — 11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slovenska oddaja — 15.30 Koncert s citrami — 18.30 Slovenska oddaja. — 20.15 Počitnice z glasbo — 21.00 Vedra oddaja.

Petek, 21. avgust

10.45 Za dom — 11.00 Mali koncert — 14.30 Slovenska oddaja — 16.30 Vsi otroci poslušajo — 17.55 Potovatni zabava, če... — 18.45 Kmečka oddaja — 20.15 Vedra oddaja.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska.

Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 — 19.00 Radijski dnevnik.

Sobota, 15. avgust

13.00 Kulturni pregled — 13.10 Od melodije do melodije — 14.00 Hrvatska narodna glasba — 15.10 Zabavna glasba, vmes objave — 18.20 Za pionirje — 18.45 Poje Ljubljanski komorni zbor — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 16. avgust

6.30 Nasveti in zanimivosti iz kmetijstva — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Lahka in zabavna glasba — 9.00 Literarno glasbena oddaja — 11.00 Od pravljice do pravljice — 12.00 Oddaja za Beneške Slovence — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 13.00 Za naše kmetovalce — 13.10 Zeleli ste — poslušajte! — 15.10 Zborovske skladbe Vinka Vodopivca in Zorka Prelovca — 15.45 Radijska igra — Ivan Tavčar: Visoška kronika — 18.00 Za dobro voljo! — 20.00 Opera.

Ponedeljek, 17. avgust

13.00 Za prijetno zabavo! — 13.40 Pester spored slovenskih narodnih pesmi — 14.40 Koncertni valčki — 18.00 Znane melodije — 18.30 Okno v svet — 20.00 Večerni simfonični koncert.

Torek, 18. avgust

12.00 Priljubljeni slovenski zbori in samospievi — 13.00 Kulturni drobiž — 14.40 Klavir in Hammond orgle v ritmu — 18.00 Vesele slovenske narodne pesmi — 20.00 V svetu opemih melodij — 21.00 Radijska univerza.

Sreda, 19. avgust

13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.50 Kulturni pregled — 14.00 Pisan spored vedrih melodij — 18.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Franca Marolta — 20.00 Malo od včeraj in malo od danes.

Četrtek, 20. avgust

13.00 Oddaja za žene — 13.10 Od Triglava do Ohrida... (spored pesmi in plesov jugoslovanskih narodov) — 14.40 Koncert saksofonista Srečka Dražila, pri klavirju Dana Hubadova — 18.30 Iz bojev naših narodov — 18.40 Narodne in umetne pesmi — 20.00 Lepe melodije — 20.30 Domače aktualnosti — 20.40 Simfonični koncert Radia Ljubljana.

Petek, 21. avgust

13.00 Urednikova beležnica, pionirska pošta in glasba za pionirje — 13.30 Domači napravi slovenske zemlje, vesele, poskočne za ume pete... — 14.40 Igra veliki zabavni orkester Wal Berg — 18.20 Zdravstveni nasveti — 20.00 Večerni orkestralni spored del skladateljev romantike.

Morda še ne veste...

... da so prvi zakon proti neomeženim in neoženjenim državljanom izdali stari Rimljani v 17. letu pred našim štetjem. Zakon je dooločal, da morajo v zakon vsi moški od 25 do 60 leta in ženske od 20 do 50 leta. Vsi tisti, ki se niso pokoravali temu zakonu, so izgubili pravico do podedovanja;

... da imajo največji stadion na svetu v Rio de Janeiro v Braziliji, sprejme pa lahko 150.000 gledalcev;

... da je človek v jutranjih urah nekoliko daljši kot zvečer. Hrustančasti del v hrbtnici med posameznimi vretenci vpija vase vodo in tako postane večji. Pod vplivom teže človeškega telesa se iz hrustanca iztisne voda, ki jo zvečer hrustanec znova vsrka vase. Posledica tega je, da se hrbtnica zjutraj poveča za kake 2 cm;

... da je bil najboljši zdravnik starega veka in antičnega sveta Hipokrat, ki je živel v 5. stoletju pred našim štetjem.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

Za S 250.— mesečno dobiti tovarniško novo motorno kolo. Potuznik, Klagenfurt - Celovec, St. Ruprechtstrasse 4 Tel. 35-23

Zenitna ponudba. Slovenec, 37/175, v dobri službi, z motornim kolesom in prihranki, išče čedno, pošteno dekle ali vdovo, Slovenko iz Jugoslavije ali koroško Slovenko v svrhu ženitve. Dopise pod „Zenitna ponudba“ na upravo lista.



HARMONIKE IN AKORDEONI

Koroški sejem gimnazija soba št. 27

Novoproizvodnja vseh vrst. Vsa popravila. Vsi sestavni deli

R. NOVAK Cenik brezplačen Razpošilja na vse strani CELOVEC, Ebentaler Strasse 7

Odpošiljatelj: _____
(Ime)

(Točen naslov)

Drecksache _____
Bücherzettel _____
známka _____
30g

„NAŠA KNJIGA“ ima v zalogi tudi dela vseh slovenskih klasikov po razmeroma zelo nizkih cenah.

„Naša knjiga“

CELOVEC - KLAGENFURT
Gasometergasse 10

DELAMARIS

IZVOZ VSEH VRST RIBJIH KONZERV SARDIN. FILETOV. SKUŠ. TUNINE PREDJEDI IN OSTALIH RIBJIH IZDELKOV

IZOLA, SVOBODNO TRŽAŠKO OZEMLJE CONA B



SCHRACK

ELEKTRIZITÄTS-A. G., WIEN

Pisarna in dobavno skladišče za Koroško

Celovec — Klagenfurt, Rosentaler Strasse 15, tel. 44-04, brzojav 034/469

Proizvajamo: telefonske naprave in naprave za klicne svetilke, stikalne naprave, razdelilnike, usmerjevalce, material za zaščito proti strelju.